

Szereszd felebarátodat, mint önmagadat

Mt 22, 39b

Jézustól megkérdei a törvénytudó: „Mester, melyik a legnagyobb parancs a törvényben? Ő azt felelte neki: Szereszd Uradat, Istenedet teljes szívedből, teljes lelkedből és teljes elmédből. Ez a legnagyobb, az első parancs. A második hasonló ehhez: Szeresz felebarátodat, mint önmagadat.” (Mt 22,36-39). Isten annyira szerette a világot, hogy egyszülött Fiát küldte el értünk a kereszthalálra, hogy általa örök életünk legyen ingyen, kegyelemből. Jézus mindenben az Atya akarata szerint cselekedett, ezáltal kimutatva szeretetét iránta és az emberek iránt.

Ha ennyire szeretett minket Jézus, hát nem kell-e nekünk is szeretnünk Őt, aki meghalt értünk? Senkinek nincsen annál nagyobb szeretete, mint aki életét adja barátaiért. Jézus példát mutatott abban, hogy miként kell szeretnünk felebarátunkat.

Mi földi, testi elgondolásunk szerint nem akarunk, s nem is tudunk ekkora áldozatot hozni, csak az Atya kegyelméből.

Rámutat Jézus az irgalmas szamaritánus példázatában, hogy ki az igazi felebarát. Az, aki a szenvendő embert kisegít. Aki arra gondol, hogy én is kerülhetek nehéz helyzetbe, és nekem is élementő lehet a másik ember - a felebarát - segítsége. Akkor a Jeruzsálemből Jerikó felé vezető úton még mások is látták a tolvajok által félíg agyonvert tehetetlen embert, de nem volt bennük felebaráti szeretet. Fontosabb volt számukra a hagyomány. Fontosabbnak tartották a maguk tisztaágát, mint a felebarátval való könyörületet.

Jézus azt mondta, arról ismerjenek meg titeket, hogy szeretitek egymást. A szeretetben tudunk egyek lenni egymással, Jézussal, Jézusban. Ha az Ő példáját követjük. Soha nem utasított vissza senkit, aki hozzá ment segítségre. Meggyógyította a betegeket, kiüzte a gonoszakat, imádkozott az emberekért, s amikor rosszat tettek neki, Ő jóval fizetett: „Bocsáss meg nekik Uram, mert nem tudják, mit tesznek”. Ezt mondta, mert szeretett minket. Jobban, mint önmagát. Ezért áldozta fel életét, mert tudta, hogy csak általa menekülhetünk meg a gonosztól.

A múlt század borzalmaiban is voltak emberek, akik Jézus Krisztust annyira szerették, hogy meghaltak embertársaikért. Ilyen ember volt *Colbe atya, aki vállalta a halált egy rabtársáért, akinek családjá volt. Annyira szerette felebarátját, hogy halálba ment érte. Söt. Éhenhalásáig dicsérte Istenet. Ezt úgy tehette, hogy tudta, nem marad el a fizetés.

Iubește-ți aproapele, ca pe tine însuți

Matei 22, 39b

Pe Isus îl întreabă legiuitorul: „Maestre, care este cea mai mare poruncă?” El îi răspunde: „Iubește-l pe Domnul, Dumnezeul tău din toată inima, din tot sufletul și cu toată rațiunea”. Acesta este prima și cea mai mare poruncă. A doua este asemănătoare cu aceasta: „Iubește-ți aproapele ca pe tine însuți” (Mt. 22, 36 – 39) Dumnezeu a iubit atât de mult lumea, încât l-a trimis la cruce pentru noi pe singurul Lui fiu, ca prin el să avem viață veșnică din mila Lui. Isus toate le-a făcut după voința Domnului, arătând prin aceasta dragostea față de El și față de oameni.

Dacă Isus ne-a iubit atât de mult, oare nu trebuie să-l iubim și noi pe El, care a murit pentru noi? Nimeni nu are o dragoste mai mare decât acela care-și dă viața pentru prietenii lui.

Isus a fost un exemplu în a arăta cum trebuie să ne iubim prietenii. Noi, după raționalmentul nostru pământesc, trupesc nu vrem și nici nu știm să ne jertfim, numai doar din mila lui Dumnezeu.

Isus arată prin exemplul samariteanului milostiv cine este adevăratul prieten. Cel care-l ajută pe omul suferind. Cel care se gândește că poate și eu ajung în situații dificile, și mie poate-mi va fi salvator ajutorul celuilalt om.

Atunci pe drumul care ducea de la Ierusalim la Ierico și alții l-au văzut pe omul neputincios pe jumătate omorât în bătaie de tâlhari, dar nu era în ei dragoste pentru semenii lor. A fost mai important pentru ei să se păstreze curați decât îndurarea pentru semenul lor. Isus a spus: Să fiți recunoscuți prin faptul, că vă iubiți între voi, uniți cu Isus prin Isus. Dacă îi urmărim exemplul. Niciodată nu a respins pe nimeni, care i-a cerut ajutorul. I-a vindecat pe cei bolnavi, i-a alungat pe cei răi, s-a rugat pentru oameni, și când aceștia au făcut rele, El i-a plătit cu bine: „Iartă-i Doamne, pentru că nu ștui ce fac.” A spus acestea pentru că ne-a iubit pe noi. Mai mult decât pe el însuși. Și-a dat viața pentru că a știut că numai prin El scăpăm de rele.

Și în grozăvile secolului trecut existau oameni care l-au iubit pe Isus Cristos în aşa fel încât și-au dat viața pentru semenii lor. Un asemenea om a fost părintele *Colbe, care a murit pentru tovarășul lui de închisoare care avea familie. Și-a iubit atât de tare semenul încât a murit pentru el. Chiar l-a slăvit pe Dumnezeu până a murit de foame. A făcut aceasta știind că nu va rămâne fără recompensă.

Mi is akkor tudjuk úgy szeretni felebarátunkat, mint önmagunkat, ha Istenől kérünk erőt, Tőle kapjuk a segítséget.

A mai anyagias világ arra ösztökeli az embert, hogy minden földi "jót" szerezzen meg, minden, még ha nincs is rá szüksége, próbálja ki pusztán kíváncsiságból is. S ha már megvan, akkor még többet akar a földiekből. És utána csodálkoznak, hogy mégis kiégették, hiányzik valami, amit földi dolog nem pótolt, nem pótolhat. Pedig, ha egy kicsit kilép önmagából az ember, meglátja, hogy mennyi jót lehet tenni a másik emberrel, a felebaráttal. S miközben kilépek a felebarát felé, s rá is gondolok, közben észrevétlenül, de örömtelen megváltozik az életünk.

Jézus mondta, hogy, aki egy pohár vizet ad az Ő nevében azt nem hagyja megfizetlenül.

Ha Ő életét adta, annyira szeretett minket, mi is lépjünk ki a másik ember felé. Sokszor egy mosoly, érdeklődés embertársunk iránt segíthet.

Most nem kell Colbéként kiállunk embertársunkért, de ha látunk egy szomorú embert, megkérdezhetjük, hogy van, tudunk-e valamiben segíteni? Nem halunk belé.

Adjon az Úr bölcsességet nekünk, hogy tudjuk úgy szeretni felebarátunkat, mint önmagunkat.

Fehér Árpád

*Maximilian Kolbe római katolikus pap, született Zdunská Wola-ban 1894. január 8-án és meghalt Auschwitz-ben 1941. augusztus 14-én!

Și noi îl putem iubi pe semenul nostru ca pe noi însine dacă cerem forță de la Dumnezeu, dacă cerem ajutorul Lui.

Lumea materială de astăzi îl stimulează pe om să facă rost de toate bunurile pământești și chiar dacă nu are nevoie de ele, din simplă curiozitate să încerce tot ce se poate. Dacă are, tot mai mult vrea din cele pământești. Iar după aceea se miră că totuși le lipsește ceva, ce nu poate fi compensat de nici un lucru pământesc. Deși dacă omul se gândește puțin, își poate da seama că lucruri bune poate să-i facă celuilalt om, semenului său. Si când mă îndrept către prietenul meu și mă gândesc la el, pe nesimțite îmi dau seama că viața mea se schimbă în bine, în bucurie.

Isus a spus că cel care oferă un pahar cu apă în numele Lui, va fi răsplătit. Dacă El ne-a iubit în aşa fel încât și-a dat viața pentru noi, să ieşim și noi înaintea celuilalt om. De multe ori poate ajuta un zâmbet, o întrebare adresată aproapelui nostru.

Acum nu trebuie să ne sacrificăm pentru aproapele noastre asemenea părintelui Colbe, dar dacă vedem un om trist putem să-l întrebăm cum se simte, îl putem ajuta cu ceva? Nu murim din aceasta.

Să ne dea Domnul înțelepciune ca să ne putem iubi semenii ca și pe noi însine!

Fehér Árpád / Traducere Réti Ilona

*Maximilian Kolbe, preot romano-catolic, s-a născut la Zdunská Wola în 8 ianuarie 1894 și a murit în Auschwitz în 14 august 1941!

*****

Sorstársaink / Semenii noștri

A nevem Csizmadia István, 1953. február 2-án születtem Nyárádszerdában, és nyárádjobbágyfalvi vagyok, jobban mondva voltam, mivel már 19 éve Szásznádason lakom. A nyárádesíkfalvi 8 osztályos általános iskola elvégzése után a kőműves szakot választottam, amelyet elvégeztem az akkoriban épülő, Déva mellett levő Mintia-n épült hőrőműnél.

Ott dolgoztam egy ideig, miután áthelyeztek Olténiába, a Târgu Jiu mellett, Rogojelon épülő hőrőműhöz. Ott dolgoztam, amíg besoroztak katonának. A katonai szolgálatot Teleorman megyében, a tűzoltónál teljesítettem. Leszerelésem után visszamentem dolgozni a rogojeli hőrőműhöz.

Ezek után nem sok idő kellett ahhoz, hogy megismerjem a volt feleségem, ő a Kisküküllő mentén lakott, és ott lakik jelenleg is. Azt hiszem a negyedik utam célja az volt, hogy feleségül kérjem Olténiából a Küküllő mentére utazva! mindenki közös beleegyezésével velem jött Târgu Jiu-ba, ahol közben kaptam egy garzont.

Szinte semmin nem volt, de mit számított mindez, ha erős, fiatal és főleg boldog vagy. Nem is gondoltam akkor, hogy mi rejtozik a hátam mögött, mi vár rám. Kezdtetem azon gondolkodni, hogy jobb volna közelebb lakni rokonainkhoz, és főleg egy olyan munkahelyet kapni, amely lakást is biztosít. Miután érdeklödtem egy folyóiratban, meg is kaptam egy székelykeresztúri hirdetést, amelyben azt olvastam, hogy szükség van kőművesre, és lakást is biztosítanak. Azonnal beadtam a felmondást, és hazaköltözötünk a Kisküküllő mentére anyósomékhöz. Ekkor nagyon gyorsan hozzá láttam, hogy minél rövidebb időn belül munkahelyem legyen és főleg lakás. El is mentem Keresztúrra és nagyon gyorsan sikerült is munkahelyet kapni. Munkába álltam, és minden hétfégnél jöttem haza, hétfőn mentem vissza. Ekkor már meg volt születve az első gyerek. Én tovább dolgoztam, és az elsők között kaptam is első emeleten egy két szobás lakást, de, sajnos, nem került sor arra, hogy benne lakjunk. Ekkor már útban volt a második gyerek.

1979 március 1-én született a második fiam, ekkor a

Numele meu este Csizmadia István, m-am născut la 2 februarie 1953 în Miercurea Nirajului, sunt din Valea (Jobăgeni), sau mai bine zis am fost, deoarece de 19 ani locuiesc în Nadeș. După terminarea Școlii Generale de 8 ani din Vărgata am ales meseria de zidar, pe care am învățat-o la termocentrala care se construia pe atunci în Mintia lângă Deva. Am lucrat acolo un timp după care am fost transferat în Oltenia la termocentrala care se construia în Rogojel lângă Târgu Jiu. Acolo am lucrat până m-am dus în armată. Stagiul militar l-am făcut la pompieri în județul Teleorman. După liberare m-am întors la lucru la termocentrala de la Rogojel.

Peste puțin timp am cunoscut-o pe foasta mea soție, care locuia pe Valea Tânavei Mici și stă și acum tot acolo. Cred că scopul celui de-al patrulea drum pe care l-am făcut din Oltenia până pe valea Tânavei a fost acela de a o cere de nevestă. Cu consumările tuturor a venit cu mine la Târgu Jiu unde între timp am primit o garsonieră.

N-am avut mai nimic, dar ce contează dacă ești Tânăr, puternic și pe deasupra fericit. Atunci nici nu m-am gândit ce mă așteaptă. M-am gândit că ar fi mai bine să stau mai aproape de rudele mele, să găsesc un loc de muncă care îmi asigură și locuință. După ce m-am interesat din ziare am și găsit un anunț din Cristuru Secuiesc în care scria că au nevoie de zidar și asigură și locuință. Imediat mi-am dat demisia și ne-am mutat la societatea mea pe valea Tânavei Mici. M-am străduit să am cât mai repede loc de muncă și mai ales locuință. M-am dus la Cristuru Secuiesc și am găsit repede loc de muncă. M-am angajat și la fiecare sfârșit de săptămână am venit acasă, luni m-am întors. Acum deja se născuse primul nostru copil. Am muncit mai departe și în primii ani am găsit o locuință cu două camere la etajul întâi, dar din păcate nu am apucat să locuim în ea. Era deja în drum al doilea copil.

La 1 martie 1979 s-a născut al doilea fiu, atunci fiul cel mare avea 1 an și trei luni, la 19 martie 1979 a avut loc o întorsătură în viața mea pe care nu o pot uita niciodată deoarece mă urmărește până la

fiam 1 év és 3 hónapos volt. 1979. március 19-én este 9 órakor bekövetkezett egy olyan fordulat az életemben, amelyet soha elfeledni nem tudok, mivel ez élethosszig elkísér. Egy szörnyű baleset követézetben elvesztettem két lábam és a jobb karom. A székelyudvarhelyi kórházba kerültem. Ez volt hétfőn este és csütörtök délután vettet tudomásul a helyzetet. Abban a pillanatban úgy gondoltam, én csak fél ember vagyok! De a jó Istennek köszönhetem, hogy nem adtam fel, azt mondtam magamban, szörnyű fájdalmak között, Istenem, legyen meg a te akaratod, és 27 éve, ma is nagy türelemmel, fáradtságot nem ismerve viszem a keresztet.

90 napot voltam kórházban, ez idő alatt háromszor műtöttek. A feleségem is, ha jól emlékszem 3-szor keresett fel. Be is láttam, hogy nagy bajban van ő is, mivel a gyerekek nagyon kicsik voltak. Az első megpróbáltással felemelt fövel néztem szembe, és nem adtam fel, de akkor nem gondoltam, hogy még előttem áll jó néhány, amely nagyon nagy szellemi, de főleg lelkí próbára fog tenni. A főorvos úr (Bodi András) tudomásomra hozta, hogy el kell távozzam a kórházból, és megkért, mondjam meg, milyen címre töltse ki a mentőkoci útlevelét. Nem tudtam választ adni, mivel nagyon feltűnő volt a feleségem viselkedése ez idő alatt, amíg a kórházból voltam. Számonra következett egy olyan nap, mint amikor egy fogolynak benyújtanak egy papírt a cellába, hogy írja alá, hogy elvált a feleségétől. Pontosan aznap reggel jött a feleségem, és kérdez tőle, hová tölték ki a papírt a mentőkocsira. Ekkor jött a váratlan válasz, amely a papír aláírását is jelentette „ahová akarsz!”.

Mintha belém csapott volna a villám, egyre nagyobb fájdalmat éreztem, és úgy éreztem, mindenek „vége!”. De a jó Isten mindenütt ott van, és vigyáz ránk. Miután a feleségem elment, érkezett az ezuüstsöke hajú, drága édesanyám és a drága nővérem. Akkor elmondtam, hogy mi történt, és mit mondott a feleségem. Ennek hallatára könnyhullatva édesanyám ezt mondta nekem: „Édes fiam, mint hogy egy tányér ételt elődbe dobjanak, mint egy kutyának, akkor jobb, ha hazájössz”.

Ez volt életemben a legnagyobb megpróbáltatás, hogy nem láthattam a gyerekeimet. Nem tudtam, még ki tudom-e bírni. Hazavittek Jobbágylárvára, a szüleimhez. Akkor már édesapámnak nagy problémája volt a jobb felével, mankós bottal járt. Több alkalommal leült az ágyam szélére és könnyektől megtelt szemekkel próbáltuk egymást bíztatni a kitartásra, habár mind a ketten tudtuk, hogy rajtunk csak valami nagy csoda tudna segíteni. Ekkor kezdtem minden előlről. Meg kellett tanulni mindenit, enni, írní, borotválkozni, ami nagyon nehéz volt bal kézzel, de nem adtam fel, és rövid időn belül ment minden. Édesapám állapota mind rosszabbodott, és 1985. január 7-én elhunyt. Ebben az időszakban 79-85 között édesanyámnak is az egészségi állapota mind rosszabbodott (szívásztmája volt). Ez volt az az időszak, amikor az élelmet kartellára adták. Ez alatt a 6 év alatt 2-szer látogatott meg a feleségem a gyerekekkel. Amikor láttam, hogy a lánytestvéremnek napról napra nehezebb rendezni a négygyerek családját és minket is, elhatároztam, hogy kérvénylezem egy öregotthonba. Be is adtam a kérvényt, két napra

sfârșitul zilelor mele. În urma unui accident groaznic mi-am pierdut ambele picioare și brațul drept. Am ajuns la spitalul din Odorheiul Secuiesc. Acest lucru s-a întâmplat într-o zi de luni dar mi-am revenit abia joi după masă și mi-am dat seama în ce situație mă aflu. În acel moment m-am gândit că sunt doar o jumătate de om. Dar datorită bunului Dumnezeu nu m-am resemnat, am zis printre dureri groaznice „Doamne facă-se voia Ta!” și de 27 de ani și astăzi îmi duc crucea cu mare răbdare, fără osteneală. Am stat la spital 90 de zile, în acest timp am fost operat de trei ori. Soția mea, dacă mi-aduc bine aminte m-a vizitat tot de trei ori. Am recunoscut că și ea avea mari probleme deoarece copiii erau foarte mici. Prima încercare am trecut-o cu capul sus și nu m-am resemnat, dar atunci nu mi-am dat seama că mai am în față multe probleme care să vor încerca mai ales sufletește. Dr. doctor Bodi András, medic primar m-a întărit că trebuie să mă externez și m-a rugat să-i spun pe ce adresă să se completeze foaia de parcurs a ambulanței. Nu i-am putut răspunde deoarece era foarte ciudată purtarea soției mele în timpul șederii mele la spital. A urmat o zi asemănătoare aceleia în care unui deținut i se întinde în celulă o hârtie

de divorț pe care să o semneze. Chiar în dimineață aceea m-a vizitat soția și am întrebat-o ce adresă să se scrie pe foaia de parcurs a ambulanței. Acum a urmat răspunsul neașteptat care a însemnat și divorțul meu: „unde vrei”. Parcă m-ar fi lovit fulgerul, am simțit o durere imensă și am crezut că totul s-a terminat! Dar Dumnezeu este prezent peste tot și are grija de noi. După ce a plecat soția mea, a venit scumpa mea mamă cu părul argintiu și draga mea soră mai mare. Le-am povestit ce s-a întâmplat și ce mi-a spus soția. Auzind acestea mama mea mi-a spus plângând „Dragul meu fiu decât să îți se arunce în față o farfurie de mâncare ca unui câine, mai bine hai acasă!” Aceasta a fost încercarea cea mai mare din viața mea pentru că nu mi-am putut vedea copiii. Nu eram sigur că pot rezista. M-au dus acasă la părinții mei. Atunci tatăl meu avea deja probleme cu partea dreaptă, umbla cu bastonul. De multe ori s-a aşezat pe marginea patului meu și cu ochii plini de lacrimi ne-am îmbărbătat unul pe celălalt să rezistăm, cu toate că știam că numai o minune ne mai poate ajuta. Atunci am luat totul de la capăt. Trebuia să învăț totul: să mânânc, să scriu, să mă bărbieresc cu mâna stângă ceea ce a fost foarte greu, dar nu m-am resemnat și în scurt timp totul a mers strună. Starea tatălui meu s-a înrăutățit și la 7 ianuarie 1985 a decedat. În această perioadă între 1979 și 1985 și starea sănătății mamei mele s-a înrăutățit (avea astm cardiac). Era perioada în care mâncarea se dădea pe cartelă.

În acești 6 ani soția mea și copiii m-au vizitat de două ori. Când am văzut că sora mea se descurcă tot mai greu cu familia ei, cu patru copii și cu noi, m-am hotărât să merg la un azil. Am și înaintat o cerere, iar peste două zile mi s-a aprobat la azilul de bătrâni din Căpușul de Câmpie. La 26 noiembrie 1986 am văzut-o pentru ultima dată pe draga mea mamă. Plângea când m-au urcat în

jóváhagyta a mezőkapusi öregothon. 1986. november 26-án láttam utoljára a drága édesanyám. Nagyon sirt, amikor tettek fel a mentőre, megölelt, és éreztem a forró anyai könnyeket. Ő ennyit még tudott mondani „többet nem látlak meg drága fiam”. Este érkeztem meg Mezőkapusra, betettek az 1-es szalonba, 5-ön voltak, velem 6-on. Bármelyikre néztem, csak a megtört, komoly arcot láttam, szó sem lehetett mosolyról. És kezdetem számlálni hatunknak hányná lába van, az összeg 4 volt. Később láttam, hogy itt mindenfélle beteg van, értelmi fogyatékosok is. December 15-én kaptam egy levelet a testvéremtől, amelyből tudomásul vettettem, hogy november 30-án édesanyám meghalt (4 napot élt, miután eljöttem). Sajnos, még a koporsóját sem láttam. Nagyon sokat sírtam, azt hittem, hogy megőrülök, kezdem a tükrőben egyedül beszélni. Meglátogatott a lánytestvérém és a fiútestvérém is, ő is beteg volt, és mind rosszabbul érezte magát. 1987. szeptember 10-én 42-éves korában (tüdőrákban) meghalt. Három év, három halott a családban. Voltam a temetésén, a temetés után ezt kérdezte tőlem a testvérém: „ketten maradtunk, vajon jövőben melyik következik, te vagy én?”.

Visszavittek a kórházba. Ez idő alatt egy látogatás alkalmával megismertem a mostani feleségem, ő is elmondta minden ügyét-baját, elmondta, hogy 1985. november 30-án meghalt a férje és 4 gyerekkel maradt. Megírte, hogy még eljön, és meglátogat (én ezt nem hittem), de nem így történt. 60 nap leforgása alatt 3-szor látogatott meg! A harmadik látogatás kinyitotta a kórház kapuját, és elhagytam a kórházat. Ez 1987. november 26-án volt, akkor jöttem Szásznádasra. Örvendtem is meg nem is. Örvendtem azért, hogy elhagytam azt a helyet, de arra gondoltam vajon hogyan fognak nézni a gyerekek és a falu népe, mert akkor még senkit nem ismertem. Olyan váratlanul tüntem fel, mintha jeges esővel hulltam volna le. Akkor a nagyobbik fiú már házas volt, a kisebbik óvodás. A gyerekek nagyon jól befogadtak de a feleségem minden nap, amikor hazajött, azzal a hírrrel jött, hogy nagyon sokan megállítják, és azt kérdik tőle „Megörültél teljesen, hogy egy ilyen embert vittél a nyakadra?”, de ő nem törődött. minden ment rendjén, persze az anyagi hiányokkal gyakran szembe kellett néznünk. És milyen jó, amikor annyi rossz után jön egy nagyon jó. 1990. február 28-a volt életemben a legboldogabb nap!. Született egy közös kislányunk. Most jelenleg hármán lakunk egy állami házban, mivel a 3 fiú megházasodott és a lányunk férjhez ment: Én, a feleségem és a kislányunk Emőke. Ő most 11. osztályos a segesvári J. Haltrich liceumban, és nagyon jól tanul. Ő a mindenünk, ennyi megpróbáltatás után ő bíztat, és önti belénk az erőt. Mindent megpróbáltunk megtenni érte, de, sajnos, az idő nem kegyelmez. Nem akarok sem hős, sem tanácsadó lenni, de ha a jó Isten úgy adja, hogy az én életrajzomról mások is tudomást szereznek, akkor, de föleg a sorstársaimnak azt ajánlom, hogy ne adják fel, és felemelt fővel nézzenek szembe bármilyen nehézséggel.

Mi vagyunk Isten különlegesen szeretett gyermekei, akiket megpróbál, de gondot visel ránk!

2006. november 27.
Csizmadia István

Mezei Attila vagyok, 1965-ben születtem, egy átlagos vidéki gyerekként nevelkedtem. Közben elérkezett az idő, hogy szakmát tanuljak, így a fasafágást választva a csíkszeredai faipari szakkollába kerülttem. Megtanultam a faragó vésőket használni. Az iskola elvégzése után hamarosan kiderült, hogy a fasafágó szakmában nem lehet elhelyezkedni, és nem lehet megélni. Még mindig fiatal gyerekként kénytelen voltam az asztalos szakmában elhelyezkedni, aminek a szakmai fortélyait újból meg kellett tanulni. Nem is vált nehezemre, hisz a két szakma rokon szakma, mindenki helyen érezni a megmunkált fa illatát, viszont ezzel pénzt is lehetett keresni.

Nem sokkal utána jött a kötelező katonaság, és ahogyan szokott

ambulanță, m-a îmbrățișat și i-am simțit lacrimile fierbinți de mamă. Atât mi-a mai putut spune: „fiul meu drag nu te voi mai vedea”. Seara am ajuns la Căpușul de Câmpie, m-au pus în salonul 1 unde erau 5, cu mine 6. La oricare m-am uitat, am văzut doar fețe serioase, frânte, nici urmă de zâmbete, și am început să număr câte picioare avem toți 6 împreună. Rezultatul era 4. Mai târziu mi-am dat seama că aici erau tot felul de bolnavi, chiar handicapati mintali. În 15 decembrie am primit o scrisoare de la sora mea, din care am aflat că pe 30 noiembrie mi-a murit mama. (a mai trăit 4 zile după plecarea mea). Din păcate nici scriul ei nu l-am văzut. Am plâns foarte mult. Am crezut că îmi pierd mintile, am început să vorbesc singur în fața oglinzi. M-au vizitat sora și fratele care era tot mai bolnav, și se simtea tot mai rău. A decedat pe 10 septembrie 1987 la vîrstă de 42 de ani. Avea cancer pulmonar. Trei ani, trei morți în familie. Am fost la înmormântare iar după înmormântare sora mea mi-a zis: „Am rămas doar noi doi, oare care urmează, tu sau eu?”

M-am dus înapoi la spital. În acest timp cu ocazia unei vizite am cunoscut-o pe actuala mea soție. Și ea m-a povestit toate necazurile ei, faptul că la 30 noiembrie 1985 i-a murit soțul și a rămas cu 4 copii. Mi-a promis că va mai veni, mă va vizita cea ce eu nu am crezut. Dar nu aşa s-a întâmplat. În 60 de zile m-a vizitat de 3 ori. A treia vizită mi-a deschis porțile spitalului și am părăsit spitalul. Aceasta s-a întâmplat în 26 noiembrie 1987 când am venit la Nadeș. M-am bucurat și nu prea. M-am bucurat că am părăsit acel loc, dar m-am gândit oare cum mă vor primi copiii și oamenii satului, deoarece atunci nu cunoscusem încă pe nimeni. Am apărut aşa dintr-o dată ca o ploaie cu grindină. Băiatul cel mai mare era căsătorit deja dar cel mai mic era la grădiniță. Copiii m-au primit bine, dar soția mea în fiecare zi, când venea acasă spunea că mulți o opresc pe stradă și o întrebă: Ti-ai pierdut mintile de tot că ti-ai luat pe gât un asemenea om? Dar ea nu-i lăua în seamă. Totul a decurs normal. Uneori aveam de înfruntat lipsuri materiale. Dar ce bine e, când după rău urmează ceva foarte bun. Ziua de 28 februarie 1990 a fost ziua cea mai fericită din viață mea! S-a născut fetița noastră. Momentan trăim 3 persoane într-o locuință de stat, deoarece cei 3 băieți s-au însurat. Iar fata s-a măritat.

Suntem 3, eu, soția și fata noastră Emőke. Ea este elevă în clasa a XI-a la Liceul J. Haltrich din Sighetu Marmației și învăță foarte bine. Ea este totul pentru noi. După atâtea încercări ne îmbărbătează, ne susține, ne dă forță. Încercăm să facem totul pentru ea, dar din păcate timpul nu se îndură de noi. Nu vreau să fiu erou, nici sfetnic, dar dacă bunul Dumnezeu permite ca biografia mea să fie cunoscută și de alții, atunci îi sfătuiesc pe semenii mei să nu se resemneze și să înfrunte cu capul sus orice dificultate. Noi suntem copiii special iubiți de Dumnezeu pe care-i încearcă și de care are grija!

27 noiembrie 2006.
Csizmadia István / Traducere Réti Ilona

Sunt Mezei Attila, m-am născut în 1965 și am crescut ca un copil mediocru de la țară. Am ajuns la vîrstă la care trebuia să învăț o meserie, astfel alegând sculptura în lemn, am ajuns la școală profesională forestieră din Miercurea Ciuc. Am învățat mânăuarea daltei. După terminarea școlii mi-am dat seama că în această meserie nu-mi găsesc un loc de muncă și nu pot supraviețui. Fiind încă foarte tineri am fost nevoit să mă angajez în meseria de tâmplar, ale cărui șireticuri profesionale trebuiau iar învățate. Dar nu mi-a fost greu deoarece sunt două profesii înrudite. În ambele locuri se poate simți miroslul plăcut al lemnului prelucrat, dar cu meseria aceasta din urmă se poate căstiga și bani. Puțin mai târziu a urmat stagiu militar obligatoriu, dar după aceea

lenni utána a nőstülés, a házasság. 1989-ben született a lányunk, Izabella, aki a szemem fénje. Tervezgettünk, nagy álmokat szórtunk, és közben alakítgattuk a kis családi fészkünket. Az álmok nem sokáig tartottak, a tervezetések a jövőre nézve, mert hirtelen megváltozott az életünk. 1997-ben rámtört a számunkra még ismeretlen betegség, a Szklerózis Multiplex, ami kettévágta az életünk. Eleinte reménykedtem, hogy ez csak egy átmeneti dolog, és majd kigyógyulok belőle. De, sajnos, nem így történt, egyre rosszabb lett a járásom, a végén már a zsidabádstól nem éreztem a lábamat. Ettől kezdve indultak meg az arconcsapások.

Betegnyugdíjaztak, nem tudtam járni és dolgozni, ekkor vettettem észre, hogy egy szappanbuborék az életem, és egyre kisebb lesz a barátí kör, és egyre szűkül körülöttem a megélhetéshez szükséges anyagi. Végén már félelem volt az életem, és kérdések halmaza forgott a fejemben. Miért pont velem történik? Megválaszolatlan kérdések tömege alatt lassan már hitemet vesztettem. Ugyanakkor a családom, a feleségem mindenkor kitartott mellettem. Igazából akkor értem meg, mit jelent az a mondás „ásó, kapa és a nagyharang választ el minket”. Az ó segítségével, és az akarásommal újra tanultam valamennyire járni. A lényeg, hogy ha szédelegve is és a talajt nem érezve a lábam alatt, mint egy részeg, de jártam. A külvilág számára ez nem jelentett semmit csupán csak annyit, hogy sokszor megállapították hámamt mögött „ez megint részeg, megint szédeleg”. Volt, aki szemtől szemben tett megjegyzést, pl. a komisszió orvosom. Neki a hosszú hajam nem tetszett, pedig életemben mindig az volt mai napig. Érdeklődése nem az állapotomra irányult inkább, hanem arra, hogy egy betegnek minek kell hosszú haj. Válaszom egyértelmű, a régi énemből csak az maradt. Így teltek az évek, közben más megértő igazbarátok, emberek kerültek. Itt említeném elsőként a volt munkahelyem igazgatóját, aki elsőként nyújtott segítő kezet. Munkát ajánlott fizikai kepeségemnek megfelelően. Talpig úriember módjára segített nekem, a családnak.

Pár év teltével rá kellett jönnöm, nem az egészségesek közé tarozom, mások hajszolásának az állapotom miatt nem lehettem eleget. Így sajnálatos módon távoztam diszkréten. Ekkor viszont már nem volt hitem, nem bíztam senkiben és semmiben.

Reméltem, itt véget ér a megróbáltatások sora, de nem így történt! Újabb megróbáltatás következett, és cipeltem a magam kereszjét. Számonra a legdrágább kincs, a lányom élete vett fordulópontot, ami újból feltette a kérdéseket, hogy miért? Miért pont velünk történik minden? A lányom is megbetegedett és egy nagy műtét előbe nézett. Ekkor történt az, hogy már nem volt kiben bíznom. Én, mint hitetlen, csak az orvosokban és korábban megtagadott Istenember bízhattam. Nem maradt más, csak fohászkodni és a lányom életéért imádkozni. Ez volt az a pont, ami bebizonyította nekem, hiába válik az ember hitetlenné, valami valamiért minden történik és valamiben minden hinni kell, mindeninek cipelni kell a saját kereszjét. Azonban itt nem ért véget a kálváriára vezető utam, nem tudom igazából hányadik megállónál tartok.

Mezei Attila

Interjú Bøjthe Sanyikával és szüleivel

Bøjthe Sanyika egy örökké mosolygó, nagyon szímpatikus, aktív ifjú. Születésekor kisagyvérzés következében megsérült a hallása, és a járásával is problémák voltak. Ezért már négy éves korában elkerült Kolozsvárra, ahol 2002-ben végzett a speciális Szakiskolában, kerámia szakon. Azóta ismét otthon él szüleivel a Maros megyei Pókában. Időnként bejönnek Marosvásárhelyre, elintézni ügyes-bajos

căsătoria. În 1989 s-a născut fetița noastră Izabella lumina ochilor mei. Ne-am făcut planuri, am țesut multe visuri și între timp am modelat cuibușorul nostru familial. Visurile noastre, planurile despre viitor nu au

durat mult deoarece viața noastră s-a schimbat brusc. În 1977 m-am îmbolnăvit de o boală necunoscută de noi până atunci, Sclerosis Multiplex care ne-a distrus viața. La început mai speram că este ceva trecător și mă voi vindeca. Dar din păcate nu aşa s-a întâmplat: mersul meu a devenit mult mai greoi, și din cauza amorțelii nu mi-am mai simțit picioarele. De acum încolo viața ne-a luat la palme. Am fost pensionat de boală, nu am putut umbla și munci, acum mi-am dat seama că viața mea este un clăbuc de săpun, cercul prietenilor va fi tot mai

mic și posibilitățile materiale pentru supraviețuire vor fi tot mai strâmte. Viața mea a devenit o spaimă continuă și în capul meu se învârtă o grămadă de întrebări. De ce mi s-au întâmplat toate acestea tocmai mie? Sub povara întrebărilor fără răspuns încetul cu încetul mi-am pierdut și credința. Cu toate acestea familia, soția mea erau alături de mine. Atunci am înțeles cu adevărat ce înseamnă zicala: „Împreuna până la moarte”. Cu ajutorul ei și cu voința mea am învățat din nou să umblu. Cert este că deși nu am simțit pământul sub picioare și m-am cătinat ca un om beat, dar am umblat. Pentru lumea înconjurătoare aceasta n-a însemnat nimic, poate doar atât că pe la spatele meu de multe ori se faceau observații: „acesta iar s-a îmbătat, iar se clătină”. Au fost unii care mi au făcut observație față în față, de exemplu medicul meu de comisie. Lui nu i-a plăcut părul meu lung cu toate că aşa l-am purtat toată viața. Interesul lui s-a îndreptat nu asupra situației mele ci asupra faptului că un bolnav ca mine de ce poartă plete. Răspunsul meu era simplu: atât a rămas din eul meu de odinioară. Treceau anii, între timp mi-am făcut alti prietenii adevărați. Aici l-aș aminti în primul rând pe directorul de la fostul meu loc de munca, el a fost primul care mi-a dat o mâna de ajutor. Mi-a oferit un loc de muncă potrivit capacităților mele fizice. M-a ajutat pe mine și pe familia mea ca un adevărat domn.

Peste câțiva ani trebuia să-mi dau seama că nu fac parte dintre oamenii sănătoși. Din cauza stării mele nu puteam face față cerințelor altora. Astfel din păcate m-am retras discret. În schimb nu mai aveam credință, nu am mai crezut în nimeni și în nimic. Am sperat că aici se va sfârși șiru încercărilor, dar nu aşa s-a întâmplat! A urmat o nouă încercare, iar eu mi-am purtat crucea. A luat o intorsătură nefericită viața fiicei mele, a celei mai scumpe comori pentru mine și din nou mi-am pus întrebarea: „de ce?” De ce tocmai nouă ni se întâmplă toate acestea? Și fata mea s-a îmbolnăvit și urma să aibă o operație grea. Acum s-a întâmplat că nu mai aveam în cine să mă încred. Eu, cel fără credință puteam să am încredere numai în medici și în Dumnezeul meu pe care l-am renegat înainte. Nu mi-a rămas altceva decât să mă rog pentru viața fiicei mele. Aceasta a fost evenimentul care mi-a demonstrat că omul degeaba își pierde credința, totdeauna se întâmplă ceva pentru ceva și trebuie să credem în ceva, fiecare trebuie să-și poarte crucea. Dar calvarul meu încă nu s-a terminat nu știu încă la ce căță statie mă aflu.

Mezei Attila / Traducere Réti Ilona

Interviu cu Bøjthe Sanyika și cu părinții lui

Bøjthe Sanyika este un Tânăr foarte simpatic, activ, cu un permanent zâmbet pe față. Datorită unor complicații din timpul nașterii el trăiește azi cu o deficiență de auz. Astfel de la o vîrstă fragedă el și-a urmat studiile la Școala Specială din Cluj și a absolvit la Școala Profesională Specială, la secția ceramică. Din anul 2002 locuiește iarăși împreună cu părinții în satul Păiengeni, județul Mureș.

dolgaikat. Egy ilyen alkalommal találkoztam Sanyikával és szüleivel a Deus Providebit ifjúsági központban.

N.Cs: Sanyika alig volt négy éves, amikor Kolozsvárra került a speciális óvodába. Nem volt nehéz számára ez a korai elszakadás?

B.M: Bizony nagyon nehéz volt, annál is inkább, hogy ő első gyerek a családban. Ráadásul nagyon későre tanult meg járni, enni, nagyon sokáig hordoztuk a cumisüveget magunkkal, bárhová vittük Sanyikát. Sokat sírdogált Kolozsváron, de hát tudtuk nagyon jól, hogy azt, amit ott megkap, mi itthon nem tudjuk biztosítani a számára. Ezért, bármilyen nehéz volt is, mégis odaadtuk óvodába, hogy minél több minden megtanuljon, hogy jobb esélyei legyenek.

N.Cs: *Hogy teltek a kolozsvári évek?*

B.M: Nagyon szerették ott Sanyikát. Szerette a rendet, gondos és figyelmes volt. Nagyon meg tudta szerettetni magát mindenivel. mindenben szívesen segítkezett. Látszik is rajta, hogy sokkal önállóbb, mint a testvére. Nagyon sok minden megtanult az iskolában, de talán nem jutott elég idő arra, hogy a kerámia szakon minden megtanulhasson.

Sanyika: (Szinte felragyog az amúgy is mosolygó arca és mutatni, magyarázni kezdi, hogy hogyan működött a korong.)

B.M: Talán az is jó lett volna, hogyha nem ér véget ilyen hamar az iskola, hogyha tovább fejlesztik, segítik a sérült gyerekeket. Kevés volt az a két év szakmai tanulás.

N.Cs: *Hogy telnek Sanyika hétköznapjai?*

B.M: Most már ugye folyamatosan itthon van. Feltalálja magát, sosem unatkozik, nem tétlenkedik. Besegít a gazdálkodásba: például rendszeresen kipucolja a csirkekötretet. Mindig azon töpreng, hogy hogyan tehetné magát hasznossá.

B.S: Van lovunk is, és most már odabátorodott, hogy megközelíti a lovat. Eleinte feltünk, hogy nehogy valami baj érje, de nagyon szereti az állatokat, minden áron segíteni akar. Még a favágásban is segít. De azért mi nem engedjük, hogy olyasmit végezzen, ami megterhelő az ő számára. Nagyon szereti a kutyákat, volt is szó róla, hogy kap egy nagy kutyát.

Sanyika: (Ismét felragyog a szeme, amint észreveszi, hogy kutyáról van szó. Mutatja is, hogy milyen magas, mekkora méretű kutyát szeretne.)

B.S: Ha van sok édesség és kutyák, akkor nincs baj!! Igaz, Sanyika? Mert nagyon szereti az édességeket, főleg a cukorkát. Néha elmegy, és cukorkát vásárol magának.

B.M: Sanyika nagyon aggódik mindenért. Reggelente korán ébred, felkölty az ajtót is, és már kérdezi, hogy mi lesz aznap a program. mindenbe be szeretne kapcsolódni. Volt olyan eset, hogy a megspórolt pénzből reszelőt, ásót vásárolt. Néha ő kezdeményezi a munkát. Szívesen segít mindenkihez: az öreg szomszédnéninek, nekünk, csalátagoknak, bárkinek, mert mindenre odafigyel, észreveszi, hogy kinek mikor van segítségre szüksége.

N.Cs: *Nem hiányzanak a társai, akikkel az iskolában összeszokott?*
Van-e olyan ifjakkal álló közösségek, amelyhez Sanyika csatlakozott, vagy esetleg ezután bekapcsolódhatna tevékenységeikbe?

B.M: Természetesen, amiután hazakerült, megpróbáltunk valahová bekapcsolódni. Először a Bolyai utcában található Hallássérültek

Ei obișnuesc să vină deseori la Târgu-Mureş să rezolve treburile oficiale. Cu o asemenea ocazie am reușit să stau de vorbă cu familia

Bojthe în centrul orașului la Centrul „Deus Providebit”

N.Cs: Sanyika avea doar patru ani, când a părăsit casa părintească și s-a dus la Cluj. Nu a fost greu pentru dumneavoastră și pentru el să vă despărțiti?

B.M: A fost foarte greu pentru noi toți, mai ales că el a fost primul copil. A învățat foarte târziu să mănânce singur, oriunde mergeam, duceam cu noi biberonul. A plâns foarte mult la Cluj, dar noi știam foarte bine, că acolo va avea parte de o îngrijire și de o educație specială, pe care noi niciodată nu i-am putea

asigura aici în satul nostru. De aceea oricât de greu ne era pentru noi toți, am decis să-l trimitem la Grădinița specială, unde să învețe multe lucruri, să aibă șansă mai mari în viață.

N.Cs: *Cum au fost acești ani petrecuți la Cluj?*

B.M: Toată lumea îl iubea pe Sanyika, pentru că el întotdeauna a fost ordonat, a sărit în ajutorul colegilor, educatorilor fără să fie rugat, observa totul și era politicos, drăguț cu toți din jurul lui. Se și vede aici, acasă, diferența dintre cei doi copii. A învățat foarte multe lucruri la școală, dar nu era timp suficient să-și însușească toate cunoștințele la ceramică.

Sanyika: (Parcă îi strălucesc și mai mult ochii, pentru că observă, că tema discuției noastre este ceramica. Începe să explice cum funcționa discul la atelierul de ceramică.)

B.M: Era bine, dacă și-ar fi putut continua încă doi ani școala. După părerea mea acești copii ar avea nevoie de mai mult timp să învețe o meserie.

N.Cs: *Care este programul lui zilnic?*

B.M: Acum este acasă în permanentă. Totuși nu se plăcăsește, pentru că își găsește preocupare în jurul casei. Îl place foarte mult să se implice și să ne ajute: el curăță cotețele puilor. O consideră o datorie de-a lui. Întotdeauna stă și se gândește ce ar mai putea ajuta.

B.S: Avem și cal, și acum Sanyika a început să se apropie și de cai. Ne era frică să nu pătească ceva, dar el vrea să ne ajute cu orice preț. Mă ajută chiar și la tăiatul lemnelor. Dar nu-l lăsăm să depună un efort fizic prea mare, care ar putea să-l obosească. Îl plac foarte mult animalele. I-am și promis, că va primi un câine mare.

Sanyika: (Îi strălucesc iarăși ochii și îmi arată cât de mare va fi acel câine.)

B.S: Dacă sunt destule dulciuri și este și un câine atunci totul este în regulă!! Aşa-i, Sanyika? Îl plac foarte mult dulciurile.

B.M: Sanyika se agită foarte mult pentru tot ce se întâmplă în jurul casei. Se trezește dis-de-dimineață și îl trezește și pe tatăl său. Îl întrebă ce vor face în ziua respectivă. Vrea să participe la toate activitățile familiei. Odată a cumpărat o sapă din banii lui de buzunar, altădată o pilă. Este dormic să lucreze.

N.Cs: *Nu îl lipsesc colegii de la școală?*

B.M: După terminarea școlii am încercat să găsim o comunitate de care să apartinem, să avem prieteni, cunoștințe, să participăm la programe. Prima dată am contactat Asociația Surzilor de pe strada Bolyai. Mai târziu cineva ne-a făcut cunoștință cu Fratermitas (secția persoanelor cu

Egyesületébe jártunk, de később aztán megismertük a Fratermitast (a Hifa Egyesület sértült és beteg személyekkel foglalkozó szekciójá). Nagyon megszerettük ezeket a tevékenységeket. Farsangra, táborba, Mikulásra mindenig eljövünk, ha csak tehetjük. Most is itt szilveszterezünk együtt. Nagyon hálásak vagyunk azért a jelbeszéd tanfolyamért, amit szintén itt szerveztek Sipos Tünde vezetésével. Azért jó megtanulni a jelbeszédet, mert néha nagyon fontos lenne rákérdezni egy-egy dologra, de nagyon nehéz megtenni. A jelbeszéd viszont hozzásegít ahhoz, hogy jobban megértsük egymást.

B.S: A legnagyobb baj az, hogy nincs autóbusz, amivel bejöjjünk a városba. Sanyikának vannak kedvezményes buszjegyei, de még azokat sem használhatjuk fel, ha nincs megfelelő időpontban busz.

N.Cs: Milyen tervei, elérhető céljai vannak Sanyikának mostanában?

B.M: Arra gondoltunk, hogy jó lenne neki valamilyen megfelelő védelem munkahely, egy olyan könnyű munka, amit el tudna végezni. Az Alpha Transilvana Alapítvány segít ebben a kérdésben. Szintén itt ennél az alapítványnál volt szó arról, hogy Sanyika bejöhetne bizonyos fejlesztő tevékenységekre. De mindez még a jövő, még nem tudjuk, hogy mi lesz.

N.Cs: En köszönöm mindenhangnak a beszélgetést és kívánom, hogy a kitűzött célok mihamar teljesüljenek.

Nemes Csilla

Jó gyógyszer saját hangunk

Mit is jelent a hangunk? Vajon, mi a szerepe? Mit lehetünk másokért, ha beszélni tudunk. Semmi sem tudja úgy megnyugtatni a kisgyermeket, mint egy halk anyai dal. És milyen csodákat él át egy gyermek, ha először egymaga szólal meg, vagy kiejt egy hangot.

Az emberi hang anatómiaiag a gégefő, a hangszagok, az ajkak, a nyelv és a lélegzet bonyolult összjátékának eredménye. Ezért minden hang egyedi, gazdájára jellemző, sőt a hangszakértők szerint hangunk híven tükrözi testi, szellemi és lelkii állapotunkat és alkattunkat. Psichológiaiag a hangunk befolyással van másokra, és ugyanakkor egy tükkörképet nyújt a belső emberről. Mintha a két belső ember egy bizonysos frekvencián egymással társalognak szavak nélkül.

A hangtalanság, illetve a szótlanáság hatására hangszagjaink ellsorvadnak, de egyúttal vágyainkat, kívánságainkat sem tudjuk kifejezni, és félmeinknek sem tudunk hangot adni. A hangra szükségünk van a minden nap életben, a hang a sikér záloga, a beszéd ugyanis a meggyőzés legfontosabb eszköze.

Szókratész általában így fordult az ismeretlenhez, akit bementattak neki: Szólj, hogy láthassalak. Nem véletlenül, hiszen a hangsín sok minden előrül a beszéd tartalmától függetlenül. minden hang csodálatos és egyedi a maga nemében, mégis: bizonyos személyek hangja olykor különleges, varázslatos hatással van ránk. Joe Cocker és Rod Stewart, vagy a világhírű nagy tenoristák, operaénekesek, csodálatos hangukkal nyerték meg hallagatóikat.

A kellemes csengésű, tiszta hangok nyitottságot sugároznak, és rokonszervet keltenek. Ez sok foglalkozás szempontjából különösen fontos. Az éles, rekedt, halk vagy nazális hangot pedig ösztönösen a zavart személyiséggel hozzuk kapcsolatba. A hang és a beszéd iskolázása ma már nem csak a színészek, szónokok, politikusok és más „beszédes” szakmák kiváltsága.

A beszéd, a közlés tehát fontos, önmagunk egy részét adjuk át, és ezzel válunk képessé a befogadásra. A beszéd az emberiség legzszenialisabb kincse. Éppen ezért sajnálatos, hogy napjainkban igen sokan egyre ritkábban beszélnek, de minden többet használják a néma elektromos postát, vagy más vizuális hangtalan üzenetküldőt. Divatossá vált a visszafogottsgág, a húvösségg és közönyösségg, aminek része a szótlanáság. Valódi közlések helyett egyre inkább közhelyeket

dizabilități și cu boli cronice a Asociației Hifa). Ne plac foarte mult aceste activități. Participăm la multe din ele. Am fost în tabără, la bal mascat, ne-am adunat aici de Moș Nicolae, aici am petrecut și Revelionul cu toată familia. Deci ne place foarte mult. Cu conducederea lui Sipos Tunde aici s-a organizat un curs de vorbire prin semne. Am venit cu Sanyika, pentru că ne ajută să ne înțelegem și mai bine. Acest limbaj îl ajută pe el să-și formuleze întrebările mai exact.

B.S: Problema noastră majoră este că nu prea avem autobuze. Nu ne putem permite să venim în oraș oricând am dori noi. De multe ori biletele recompensate ale lui Sanyika nu sunt folosite. Nu avem cu ce să călătorim.

N.Cs: Care sunt planurile lui?

B.M: Ne-am gândit, că ar fi bine să-i găsim un loc de muncă potrivit pentru el, ceva cu ce să se ocupe. Sperăm că Fundația Alpha Transilvană ne va ajuta. Tot ei ne-au promis că vor organiza activități la care ar putea veni și el. Dar aceste sunt doar niște planuri, nu știm ce se va întâmpla.

N.Cs: Vă mulțumesc că ați venit și vă doresc împlinirea tuturor dorințelor.

Nemes Csilla

Vocea un medicament bun

Ce însemnatate are vocea noastră? Care este rolul ei? Ce putem face pentru ceilalți dacă știm să vorbim? Nimic nu este mai linișitor pentru un copilaș decât o melodie cântată de mama. Nimic nu este mai frumos decât experiența unui copil care de prima dată pronunță un sunet, sau spune un cuvânt.

Anatomic vocea umană este rezultatul unor conlucrări complicate între trahee, corzi vocale, limba, buze și respirație. De aceea fiecare voce este unică, fie căruia dintre noi este caracteristică o anumită voce, iar după specialiști vocea noastră reflectă cu desăvârșire starea noastră fizică, psihică și spirituală. Psihologic vocea noastră are influență asupra celor din jur dar în același timp prezintă și omul nostru interior. Ca și când cele două persoane interne și-ar găsi o frecvență comună pentru dialog dar fără cuvinte.

Un comportament introvertit, fără dialog sau fără relații sociale cauzează atrofiearea corzilor vocale și în același timp nu vom putea exprima dorințele noastre și nu vom putea exterioriza temerile noastre. În viața noastră de fiecare zi avem mare nevoie de vocea noastră pentru că vorbirea este instrumentul puterii de convingere. De obicei Socrate în felul următor se adresa unui străin: „Vorbește-mi să te văd.” Și nu din greșelă pentru că indiferent de conținut, tonalitatea voii ne spune foarte multe. Fiecare voce are particularități unice, totuși sunt unii care cu vocea lor specială ne-au vrăjit: Joe Cocker și Rod Stewart, cântăreții de operă cu vocea lor au câștagit mii de ascultători.

Vocile plăcute, curate exprimă deschidere și simpatie. Aceasta este important pentru foarte multe meserii. Vocile dure, nazale sau șoptite ne prezintă o personalitate instabilă. De aceea educarea voii și a vorbirii nu este doar sarcina artiștilor, oratorilor, și a politicianilor.

Deci, vorbirea, dialogul este foarte important pentru că prin acesta noi prezentăm o parte din noi și doar astfel vom fi capabili de acceptarea celor din jur. Vorbirea este comoara cea mai genială a omenirii! Din păcate în zilele noastre oamenii vorbesc tot mai puțin, tot mai mulți sunt cei care în loc de discuții folosesc poșta electronică sau alt fel de mesagerie vizuală. A devenit o modă reținerea, rigiditatea, indiferența, care au ca parte componentă tacerea. În loc de o convorbire adevărată folosim mai mult exprimări standardizate, cu multe cuvinte și sunete șterse. În multe cazuri în spatele acestei mari cantități de reținere

mondogatunk egymásnak, sok szót és hangot elkendőzünk. Mind eme visszafogottság mögött rejtozik egy nagyadag félelem is: nem tudunk konfliktusokat kulturáltan, beszéden megoldani.

A megoldás egyszerű, és nem kölcsönös, csak egy kis időt kellene szentelni erre. Beszélj másokkal magadról és rólk. Légy nyitott a párbeszédre. Hangunkkal bátoríthatunk másokat, beszéderé bírhatjuk a zárkózottat, vagy egyszerűen megnyugtató biztonságérzést kelthetünk ott, ahol nagy a bizonytalanság.

Bangă Erzsébet

(folytatás az előző számóból)

Az öröklődés

Mielőtt megróbáljuk megérteni, mi történik, miért van egy gyermeknek mukopolizacharidózisa vagy egyéb öröklletes betegsége, ismerjük meg, miként öröklünk jellegzetes tulajdonságokat szüleinktől, és hogyan adjuk tovább azokat gyermekeinknek.

Testünk sejtek milliárdjaiból tevődik össze. minden sejt központjában van egy sejtmag, mely DNS rostokból áll, ezek kromoszómákban rendeződnek. A kromoszómák génekből állnak és ezek irányítják fejlődésünket. Az embernek 46 kromoszómája van, amelyek párosával helyezkednek el minden sejtben, kivételt képeznek az érett vörösvértestek, ezekből hiányzik a sejtmag. Ezen kromoszómákból kettő a nemi kromoszóma, melyek a születendő nemét határozzák meg. A fennmaradó 22 kromoszómapárt autoszómának nevezik.

Ritka kivételektől eltekintve, minden hímnemű egyénnek egy X és egy Y kromoszómája van, illetve minden nőnemű egyénnek két X kromoszómája van. Szüleinktől egy-egy kromoszómacsomagot kapunk: anyánktól 22 autoszómát és egy X kromoszómát, apánktól 22 autoszómát és egy Y vagy X kromoszómát.

Az ondósejt, vagyis a férfi ivarsejt, illetve a petesejt, a női ivarsejt érésekor a 46 kromoszóma kétféle oszlik, mindegyik kromoszómapárból egy kerül át az új sejtbe. A megtermékenyítés során a 23 kromoszómát tartalmazó apai ondósejt a 23 kromoszómát tartalmazó anyai petesejtvel találkozik, és az így keletkezett új sejt már 46 kromoszómával fog rendelkezni.

Az ondósejtek érése, illetve a megtermékenyítés bonyolult és kényes folyama, és könnyen előfordulhat, hogy a kromoszómán elhelyezkedő genetikai információ egy kis darabja megváltozik, esetleg el is veszhet. Az ilyen változások véletlenül keletkeznek. Gyakori, hogy az ilyen változások semmiféle következménnyel nem járnak, máskor azonban a változás a gén egy kritikus pontján keletkezik. A mukopolizacharidózis esetében a génen létrejött változás következtében elvész az egy adott enzim létrehozásához szükséges genetikai információ.

Az MPS valamennyi fajtája, kivéve a Hunter szindrómát, valamelyik autoszomális kromoszómán elhelyezkedő hibás gén következménye. A szülőkről gyerekekre való átörökítés recessziven történik, vagyis az ilyen gén soha nem fog „uralkodni” az egészséges génen. Így lehet az, hogy MPS a családban, illetve közeli rokonságban nem fordult elő.

Az a gyermek, amelyik az egyik szülőjétől egy károsodott gént, a másikról egy egészségeset kapott, még mindig fog rendelkezni annyi genetikai információval, hogy a szervezete elő tudja állítani az illető enzimet, és a betegség ne nyilvánuljon meg. Azonban hordozza a kóros gént, és megvan a lehetősége, hogy gyermekének továbbadja.

Ha két hordozónak közös gyermekre születik, akkor a következő lehetőségek állnak fenn:

I kromoszóma egészséges génnel

+ kromoszóma beteg génnel 1. ábra

Négy gyermek közül egy, függetlenül a nemétől, egészséges lesz, és

se ascunde o teamă: nu suntem capabili să rezolvăm anumite conflicte într-un mod civilizat prin cuvinte și discuții.

Rezolvarea este simplă nu este costisitoare, doar necesită puțin timp din partea noastră. Vorbește cu ceilalți, despre ei și despre tine. Fii deschis pentru dialog. Cu vocea noastră putem încuraja pe cineva, putem îndemna la deschidere, dialog, sau pur și simplu putem crea o stare de siguranță acolo unde este nesiguranță.

Bangă Erzsébet

MPS II.

(continuare din numărul anterior)

Genetica

Înainte de a înțelege de ce are un copil mucopolizaharidoză sau altă boala congenitală, trebuie să cunoaștem mecanismele cu care se transmit de la părinți la copii însușiile caracteristici, și cum pot copiii să le dea mai departe.

Corpu nostru este compus din miliarde de celule. În centrul fiecarei celule se află nucleul celulei, care este compus din fire de ADN, care sunt structurate în cromozomi. Cromozomii sunt alcătuși din gene, care controlează evoluția noastră. Omul are 46 de cromozomi grupați câte doi, exceptie fac eritrocitele mature, care nu au nucleu. Din acești cromozomi cei doi care stabilesc sexul copilului, sunt cromozomii X și Y. Celealte 22 de perechi de cromozomi se numesc autozomi. Exceptând câteva cazuri rare, fiecare bărbat are un cromozom X și unul Y, iar fiecare femeie doi de X. De la părinții noștri primim câte un pachet de cromozomi, adică de la mama 22 de autozomi și un cromozom X, iar de la tată 22 de autozomi și un cromozom X sau Y. În cursul de maturizare a celulelor reproductive, adică spermatozoizii la bărbati, și ovulele la femeie, garnitura de 46 de cromozomi se divide în două, astfel celula matură va conține doar jumătate, adică 22 de autozomi și un sexcromozom. În urma fecundării spermatozoidul cu cei 23 de cromozomi se unesc cu ovulul, care și el conține cei 23 de cromozomi, rezultând o celulă nouă cu 46 de cromozomi.

Procesul de maturizare a celulelor reproductive precum și fecundația, se produc prin mecanisme fine și complicate, și ușor se poate produce o eroare. Aceasta poate consta în schimbarea informației genetice de pe un cromozom, sau chiar pierderea acestei informații. Aceste schimbări se produc spontan. De cele mai multe ori o schimbare nu are nici un efect asupra organismului, altădată însă această schimbare se produce pe un punct critic a genei. În cazul mucopolizaharidozei, boala rezultă din pierderea informației genetice pentru producerea unei anumite enzime. Fiecare formă a bolii, mai puțin boala Hunter, este în legătură cu afectarea unei gene de pe un cromozom autozomal. Transmiterea de la părinți la copii se face recessiv, adică o asemenea genă nu va domina niciodată gena sănătoasă. Așa se întâmplă că boala nu apare la ceilalți membri ai familiei. Copilul care a primit de la un părinte o genă bolnavă, și de la altul una sănătoasă, va detine suficient material genetic pentru a produce enzimă suficientă, și boala să nu se manifeste. Este însă un purtător al genei bolnave, și poate să transmită mai departe. Dacă doi purtători se căsătoresc, opțiunile sunt următoarele:

I cromozom cu genă sănătoasă

+ cromozom cu genă bolnavă fig. 1

Din patru copii, unul va fi sănătos, și nici nu va fi purtătorul bolii, unul va fi bolnav, iar doi vor fi purtători. Imaginea arată doar cazurile statistice. Bineînteles, sunt și cazuri în care toți cei patru copii sunt sănătoși, și cazuri mai nefericite, unde toți cei patru copii sunt bolnavi. Mucopolizaharidoza este o boală rară. Numărul purtătorilor bolii Hunter, conform datelor ungare, este de 1:1000. Deci șansa ca doi astfel de purtători să se căsătorească este de 1:10000.

nem hordozza a betegséget, egy lesz beteg, kettő pedig, függetlenül a nemtől, hordozó lesz. Az ábra csak a statisztikailag előfordulható eseteket mutatja. Természetesen olyan eset is előfordulhat, hogy mind a négy gyerek egészséges, míg más családban négy beteg gyerek születik. A MPS ritka betegség, pl. a Hunter szindróma hordozóinak előfordulási gyakorisága magyar adatok szerint 1:1000. Annak a lehetősége, hogy két ilyen hordozó egymásra találjon 1:10000.

Amint azt mondta, a Hunter szindróma másképp öröklődik. Ez esetben a hibás gén az X kromoszmán foglal helyet. Emlékszünk, hogy egy leánynak két X kromoszmája van, mindenkor szülőjétől örökölt egyet-egyet. Ha egy leány az anyjától hibás gént tartalmazó X kromoszmát örökölt, az apai eredetű egészséges X kromoszoma tartalma elég ahhoz, hogy a betegség ne nyilvánuljon meg. Ők hordozók lesznek, és később továbbadhatják a betegséget fiaiknak. A fiúknak ugyanis, egy anyai X kromoszmájuk van, és egy apai Y kromoszmájuk. Ha a fiú az anya két X kromoszmájával közül azt örököli, amelyik hordozza a betegséget, az meg fog nyilvánulni. Ezek szerint leányoknál nagyon kicsi a valószínűsége, hogy kialakuljon a betegség, csak olyan esetekben, amikor új mutációról van szó, vagyis ez a hiba a korai sejtosztódásban véletlenül keletkezett az illető gyermekben. Másik eset, amikor a leányokban is kialakul a betegség, ha egy beteg férfi egy beteg gént hordozó nővel házasodik össze.

Az X-hez kötött öröklődés sémája: 2. ábra

X kromoszoma egészséges génnel

X* kromoszoma beteg génnel

Genetikai tanácsadás

Minden olyan házaspár, ahol már született egy beteg gyermek, keressen fel genetikai tanácsadót, mielőtt újabb gyermeket vállalnának.

Az autoszomális recessív öröklődésű betegségek esetében a hordozók elméletileg csak felét termelik annak az enzimmennyiségnak, amennyit két egészséges génnel rendelkezők termelnek. Elméletileg ezt vérvizsgálatokkal ki lehetne mutatni. Valójában azonban a hordozók a hibás génből adódó hátrányokat jól kompenzálják, és csak kevésbé kevesebb enzimet termelnek, mint az egészségesek. Emiatt ilyen vizsgálatok alapján nem lehet biztonsággal megállapítani, hogy egészséges vagy hordozó.

A Hunter szindróma hordozóinak felderítésére más módszerekre van szükség, mivel a gén az X kromoszmán helyezkedik el. minden nő sejtjeiben a két X kromoszoma közül az egyik inaktív. Ez teljesen normális jelenség és az inaktiválás véletlen kiválasztás eredménye. Ezért a Hunter szindróma hordozójának kétfélé sejtvonalra van. Az egyik sejtvonalban a hibás gént hordozó X kromoszoma az inaktív, míg az egészséggel rendelkező az aktív. A másik sejtpopulációban azonban az egészséges X kromoszoma az inaktív, a másik viszont nem képes elegendő enzimet termelni. Több egészségügyi központ alkalmazott módszere a hajhagyma vizsgálata. A feltételezett hordozókban nagyobb mennyiségű hajhagyma enzim tartalmát vizsgálják. A teszt nem száz százalékos, de bizonyos valószínűsséggel meg lehet állapítani, hogy a vizsgált egyén hordoz-e vagy sem. Ennek ellenére, minden Hunter szindrómás család nőrókonainál szükség van genetikai tanácsadásra, a magzat terhesség alatti vizsgálatára még akkor is, ha a hajhagyma vizsgálata a hordozó állapotot nem valószínűsítette.

Csata Imola

Könyvészeti / Bibliografie:

Az öröklődés, Magyar Mukopolizacharidózis Társaság, 2006

Dr. Csiszár Anna Adrienn, dr. Elekes Ella Mária, dr. Mera Rodica, dr. Kántor Mária Erzsébet: Hurler- Scheie I mucopolisacharodosis, Ritka genetikai háttérű raktározási rendszerbetegség egy esete, Marosvásárhelyi Szemklinika, <http://www.medlist.com/HIPPOCRATES/VI/4/247main.htm>
http://www.rirosz.hu/modules.php?name=Encyclopedia&op=list_content&eid=9

După cum am zis, boala Hunter se transmite altfel. În acest caz, gena bolnavă se găsește pe gena X. Să ne reamintim: o fată are doi cromozomi X, unul de la fiecare părinte. Dacă o fată primește de la mamă un cromozom X bolnav, cromozomul X sănătos patern va conține suficientă informație genetică, ca boala să nu se manifeste. Aceste fete vor deveni purtătoare, și în timp vor transmite boala la băieții lor.

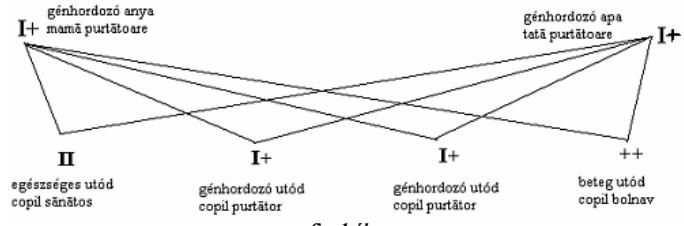

fig. 1 ábra

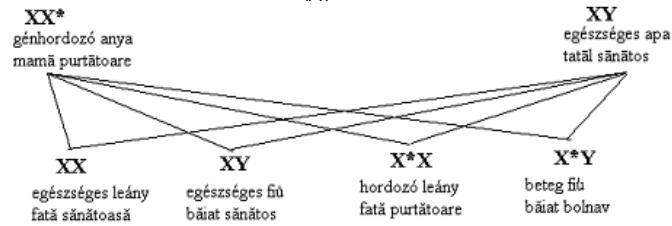

fig. 2 ábra

Băieții au un cromozom X matern, și un cromozom Y patern. Dacă un băiat primește de la mama cromozomul X bolnav, boala se va manifesta. De aici și concluzia, că la fete rareori găsim această boală. Asta se întâmplă în cazurile când apare o mutație nouă, adică această greșeală s-a produs în fază inițială a diviziunii celulare la acest copil, sau un bărbat bolnav se căsătorește cu o femeie purtătoare.

Schema transmiterii pe cale X-lincată: fig. 2

X cromozom cu genă sănătoasă

X* cromozom cu genă bolnavă

Sfat genetic

Dacă o familie dorește un al doilea copil, dar mai are unul bolnav, este indicat să consulte un specialist, un genetician.

În cazul formelor cu transmitere recessivă, purtătorii genei bolnave teoretic produc numai jumătate din cantitatea de enzimă produsă de cei sănătoși, și acesta poate fi urmărit cu ajutorul analizelor de sânge. În realitate însă, purtătorii genei bolnave se adaptează bine, iar cantitatea de enzimă produsă de ei nu difere semnificativ. Din acest motiv, pe baza acestor parametri nu se poate stabili cu exactitate dacă persoana respectivă este sau nu purtătoare.

În cazul bolii Hunter este nevoie de altă metodologie, aceasta fiind transmisă pe cale X lincată. Fiecare femeie are una dintre cei doi cromozomi X inactivă. Acest fenomen este normal, iar inactivarea uneia dintre cei doi cromozomi X se produce întâmplător. Din acest motiv cei afectați de boala Hunter au două linii de celule. Într-o linie, cromozomul X conținând gena bolnavă este inactiv și cromozomul X sănătos este cel activ. În cealaltă linie cromozomul X cu gena bolnavă este cel activ, nefiind în stare să producă enzimă.

Mai multe centre folosesc analiza rădăcinii părului. La cei considerați purtători, se poate detecta o mai mare concentrație de enzimă în rădăcina părului. Testul nu este foarte precis, dar se poate preciza dacă persoana este sau nu purtătoare. Chiar dacă această analiză arătată, că persoana nu este purtătoare, sunt indicate atât consultarea unui genetician, cât și urmărirea atentă a copilului în timpul sarcinii.

Csata Imola

Törvénytervezet / Proiect de lege

Jogi előírások az egészség és felépülés területén

2006.12.06. elfogadták a 448/2006-os Törvényt a sérült emberek védelme és jogainak érvényesítését tekintve (amely az 1006/2006.12.18. Hivatalos Közlöny I részében jelent meg). A HIFA-RO Info lap olvasónak már volt alkalmuk tájékozódni a törvény újdonságairól a múlt számból.

Ebben az újságszámban a sérült emberek jogait ismertetném bővebben az egészség és felépülés területén. Eképp, a 11. szakasz szerint, a felépülési/rehabilitációs segélynyújtás biztosítása végett, a sérült személyek jogosultak a következőre: fül-orr-gégészeti használt segédeszközök, sztomazsák-cseresegédeszközök, vízelet inkontinencia esetben-segédeszközök, alsó-felső végtag protézis, járókeretek és egyéb járási segédeszközök, tolókocsik, mankók, ortézisek, ortopéd cipők, nemlátóknak segédeszközök, szívbeültetések, inkontinens betegnek egészségügyi fogýóanyagok, segédeszközök, szondák és kellékek. Mindezeket a Keret-szerzödés tartalmazza, amely az egészségügyi társadalombiztosítási rendszerben az orvosi ellátás nyújtásának a feltételeire vonatkozik.

Az egészségügyi biztosító házak kötelesek, hogy a sérült vagy a jogi képviselője által leadott dokumentációtól számolva 30 napon belül kibocsátják a döntvényt vagy a fizetési jóváhagyást mindegyik orvosi szerkezet vagy orvosi szerkezet típusra vonatkozóan.

A súlyosan vagy fokozottan sérült gyermek vagy felnőtt kísérője jogosult ingyenes szállásolásra és étkeztetésre az ágyakkal ellátott kórházakban, szanatóriumokban és gyógyfürdő egységekben.

A sérült személy jogosult évente egyszer ingyenes gyógyfürdő jegyre a családorvos vagy a szakorvos ajánlása alapján az egyéni rehabilitációs és társadalomba való visszailleszkedési program szerint.

A 448/2006-os Törvény előírásai 2006 december 21.-től vannak érvényben.

Bükkösi Orsolya jogtanácsos

Útazási emlékek / Amintiri din călătorie III.

Elérkezett a vizsga első napja augusztus 21. hétfő. Nagy izgalommal „szálltunk” fel a Tatai megállóban a távolsági buszra. Iskolánk 10 km-re van Tatabányán. A busszal gondunk volt, mert nem volt akadálymentesítve, ezért a tolókocsikkal lehetetlen volt feljutni. Össze kellett ezeket csukni, ezután valahogy felkerültünk a buszra.

Tatabányára érve a pályaudvaron (távolsági buszállomáson) megtudtuk, melyik helyi busz járattal juthatunk el a Gál István lakótelephez, mert ennek közelében van az iskolánk.

Jó, ha kirándulás, utazás előtt átböngésszük az útvonalat a térképen. Már otthon megnéztem iskolánk honlapján Tatabánya térképét. Egy lakótelep ismertebb, mint egy utca vagy iskola. Egy újabb „buszmászás” (ez sem volt akadálymentesítve), ezután egy kicsit megtévesztő volt, mert a busz nem a térképről ismert főúton ment. Helyi járatként városnegyedeken keresztül volt az útja. De így is megtaláltuk az említett lakótelepen az iskolához legközelebb eső megállót. Egy iskolás gyerek útbaigazításával szerencsésen célba értünk, Zsuzsi osztálytársam és szülei megkönyebülésére, mert már nagyon aggódtak. Tutorunk (osztályfőnök) már várta, s kezünkbe adta a vizsgára

Prevederi legislative în domeniul sănătății și recuperării

În data de 06.12.2006 s-a adoptat Legea nr. 448/2006 privind protecția și promovarea drepturilor persoanelor cu handicap (publicat în M.Of., partea I nr. 1006/18.12.2006). Cititorii ziarului HIFA-RO au avut deja ocazia să se informeze despre noutățile legislative din numărul trecut al ziarului.

În acest număr al ziarului doresc să prezint mai larg drepturile persoanelor cu handicap în domeniul sănătății și recuperării.

Astfel, potrivit art. 11, în vederea asigurării asistenței de recuperare/reabilitare, persoanele cu handicap au dreptul la: dispozitive de protezare în domeniul ORL, dispozitive pentru protezare stomii, dispozitive pentru incontinentă urinară, proteze pentru membrul inferior, proteze pentru membrul superior, dispozitive de mers/deplasare, cărucioare, cadre de mers, triciclete de mers, trepiede, cărje, cotiere, bastoane, orteze, încălțăminte ortopedică, dispozitive pentru handicap vizual, implanturi cardiace, dispozitive de adaptare a autovehiculelor și materiale igienico-sanitare pentru persoanele cu incontinentă urinară - cateter lubrifiat, absorbante, conform Contractului-cadru privind condițiile acordării asistenței medicale în cadrul sistemului de asigurări sociale de sănătate.

Casele de asigurări de sănătate au obligația să emita decizia ori aprobarea de plată pentru fiecare dispozitiv medical sau tip de dispozitiv medical acordat persoanelor cu handicap în termen de maximum 30 de zile de la data depunerii documentației de către persoana cu handicap sau reprezentantul legal al acesteia.

Însotitorul copilului și al adultului cu handicap grav sau accentuat beneficiază de servicii gratuite de cazare și masă în unitățile sanitare cu paturi, sanatorii și stațiuni balnear.

Persoana cu handicap are dreptul la un bilet gratuit de tratament balnear, în cursul unui an, pe baza programului individual de reabilitare și integrare socială și a recomandării medicului de familie sau a medicului specialist.

Prevederile Legii nr. 448/2006 sunt în vigoare din data de 21 decembrie 2006.

Bükkösi Orsolya, consilier juridic

În ziua examenelor pe 21 august, am luat autobuzul din stația Tata. Școala fiind în Tatabánya, la 10 km. A fost greu să ne urcăm în autobuz care nu era accesibil persoanelor cu cărucioare.... Trebuia să ne urce fără cărucioare, acestea fiind „adunate” și puse la bagaje...

Ajungând în autogara din Tatabánya ne-am interesat care autobuz merge în zona școlii. Dacă pleci în excursie sau călătoarești e bine să te informezi asupra traseului și cu locul unde mergi folosind o hartă. Eu am găsit informații și o hartă a orașului chiar pe site-ul școlii. Trebuia să ajungem în cartierul Gál István. O zonă din orice oraș sau cartier este mult mai cunoscută decât o stradă. Destinația era cea mai apropiată stație din cartierul menționat. Din nou pe autobuz aceleași probleme cu accesibilitatea...

M-am dezorientat un pic, pentru că autobuzul nu urmărea traseul de pe harta cunoscută de mine dar în final a ajuns și la stația noastră de lângă școală. Am întrebat și un elev dacă suntem în direcția bună. Trebuia să ne întâlnim și cu colega noastră de clasă Zsuzsi și părinții ei. Ne așteptau nerăbdători să ajungem din timp. Dirigintele ne-a înmânat formularele pentru înscrisere și ne-a condus în sala de examen.

szükséges jelentkezési lapot, odavezetett a megfelelő osztályhoz, ahol vizsgáztunk.

Első tantárgy az angol nyelv volt, majd a matematika, magyamelyv és irodalom, ezek után már lazithattunk, mert szabad a délutánunk és a következő napunk is. Körülnezhettünk az iskolában, meg az udvarán, kertjében, mindenhol rendezett virágok, ágyásban és cserepekben, bokrok szép fiatal fenyőfák, festett padok és kertek.

Úgy gondoltuk, hogy gyalog „gurulunk” a távolsági buszállomásig. Alkalmunk volt látni a várost, sok helyen építkeztek, látni lehetett különböző cégek képviseletét, közöttük a román autógyártót is. Új modern lakónegyed mellett tértünk ki a fölűtra, hasonló felépítésű a romániai ANL-s családi házakhoz. A központban van Tata bánya közművelődési háza és múzeuma, de már a késő délutáni órában zárva találtuk... *A megyei múzeum új- és legújabbkori gyűjteményét 1971-ben költözötték Tata régi Tatabányára, és létrehozták a városi múzeumot. Az intézmény 1985-ben került jelenlegi helyére, a Virág Csaba tervezte high-tech épületet - társsérletben a Közművelődés Házával (a város honlapjáról).*

A tatai busz „szállva” fáradtan, de elégdetten hagytuk magunk mögött ezt a napot és a vizsga izgalmait.

Két napot maradtunk még, az Öregtő melletti szállásunkon. Látogatónk is volt Kecskemétről, majd Tata bánya ról. Utolsó nap korán keltem, mert akartam látni minden reggel a tó. Mint említem, egy szép erdő van a tópartig. Elénkítő volt az augusztusi reggeli friss levegő.

A nap lassan besütött a fák alá. A víz tükörén éjszaka sejtelmes pára képződött, majd a napsütésben lassan szertefoszlott. A parton vadkacsákra lettem figyelmes, nem féltek, ha közelükbe mentem, nyugodtan ültek a deszkából készült csónak kikötőnél. A hangulat hasonló volt, mint a Fekete István által írt „Tüskevár” című regényben. Még a Csikasz nevű kutyát is látni véltem. A nádas közelében vízimadarak is voltak. Találkoztam két nyugdíjas lakossal is, akik ráérősen sétaforgattak, övéké volt a kutya. Beszélgettem velük, családjukról, gyerekeikről, magunkról, hogy miért vagyunk ott. Dél fele indulunk haza. Tatát elhagyva, a dombról még egyszer visszanéztünk a csillagogatóra.

Van úgy, hogy megkedvelünk egy helyet, és visszakívánkozunk oda. Nekem a tatai Öreg tó és könyöké egy ilyen hely. Ha a kedves olvasónak útja lesz azon a vidéken, szánjon egy kis időt egy tóparti pihenőre.

Kelemen Attila

Mivé válunk, ha nem védjük az életet?

A keleti családok nem vállalnak gyereket, mert nincs elég pénz, nyugaton van elég pénz, és mégsem vállalnak gyereket! Miért? Ennyire kiveszett volna az emberi szívből a legértékesebb ajándék iránti vágy, amit Istenről kapott?!

Február 10-én a marosvásárhelyi Deus Providebit egyik termében a Skócia-i The Life Ligue (Az Élet Liga) képviselője tartott előadást erről a témáról, nyugat- és kelet-európai népességi statisztikákról. Például a születés-elhalálozás arány nem biztató az Egyesült Királyságban, itt kelet-európában azonban a helyzet még szomorúbb. Nem unalmas számokról volt szó, hanem konkrét tényekről, ezeknek okairól és esetleges megoldásokról.

A népesség előregedése születések hiányára vezethető vissza...

A legsúlyosabb gond az abortusz. Az arány borzasztó, olyan

Prima materie a fost engleză după care a urmat lb. și literatura maghiară, matematica etc. După examen aveam timp toată dupămasa pentru relaxare. Grădina școlii era plină de flori și ghivece, pomi și brazi de toate felurile. Era plăcut să vezi că totul era îngranjit.

Am zis să mergem pe jos până la autostrăză ca să vedem orașul. În unele locuri se vedea construcții, am văzut case familiare asemănătoare cu cele ANL de la noi, chiar și mai mulți reprezentanți ale diferitelor firme, producătoare de autoturisme românești.

Mai târziu am ajuns și pe la centrul cultural și muzeul din Tata bánya, dar din păcate nu mai era deschis... „Colecția a fost transferată din Tata în 1971 când s-a înființat muzeul. Noua locație fiind cea actuală construită după proiectul high-tech al arhitectului Virág Csaba” (date de pe site-ul orașului).

După o nouă „călătorie” cu autobuzul de Tata am ajuns la locul unde era姆 cazați, obosită dar aveam o zi împlinită. Am mai stat două zile la motelul lângă lacul Öregtó (lacul vechi „bătrân”). Am avut în vizită și niște cunoștințe din Kecskemét și Tata bánya. În ultima zi, dis-de-dimineața am vrut să văd lacul. Plimbarea de dimineață și aerul proaspăt este plăcut în pădurea de lângă lac

Razele soarelui se vedea printre ramurile copacilor. În timpul nopții pe suprafața lacului s-a format o ceată subțire care se risipește încet în soare. Pe debarcaderul din scândură de pe malul lacului stăteau liniștite câteva rațe sălbatrice. Aveam impresia că trăiesc o dimineață din romanul „Castelul de spini” de Fekete István. Am văzut și un cătel asemănător cu cel din carte pe nume Csikasz. Atmosfera era completată și de alte păsări acvatice. Am întâlnit doi locuitori din zonă care se plimbau și ei cu un căluș. Intrând în vorbă am discutat despre familia și nepoții lor, și despre noi.

Spre amiază am pornit spre casă. Părăsind zona Tata, de pe deal am mai văzut odată luciu strălucind în soare. Se întâmplă să cunoaștem un loc și să dorim să ne întoarcem acolo. Pentru mine acest lac este unul din acele locuri. Dacă veți călători în apropierea lacului de lângă Tata să poposiți în acest loc pentru a admira frumusețea aceasta.

Kelemen Attila

Ce vom deveni, dacă nu ocrotim viața?

Familile est-europene își asumă tot mai puțin responsabilitatea de a avea copii, motivând acest fapt cu neșiguranța materială... În Occident starea materială este bună însă natalitatea este în scădere. De ce? A dispărut oare din noi dorința de a avea cel mai de preț dar de la Dumnezeu?!

Pe 10 februarie în sala Deus Providebit din Tg-Mureș s-a discutat pe tema natalitatii susținută de reprezentantul „The Life Ligue” din Scoția.

Problema cea mai mare este cauzată de avorturi. Se nasc generații sub amenințarea avortului, și sunt supraviețuitorii acestuia.

Știința medicală a evoluat și poate să semnaleze nereguli în timpul „sarcinii”. Reprezentantul ligii a menționat faptul că în cele mai multe „cazuri” (din păcate omul își pierde demnitatea și devine un caz...) în Occident dacă apar dubii în privința sănătatii copilului nenăscut, se

nemzedékek születnek, amelyek az abortusz túlélői, hiszen ennek fenyegetésében fogannak. „Tehernek” tekintik, sajnos elfelejtették, hogy a gyerek Istenről való áldás.

Már annyira fejlett az orvosi technika, hogy kiszűri a problémás „terhességet”. Egyre több „esetben”, ha a legkisebb gyanúja is felmerül, annak, hogy valami „rendellenesség” van, „terhesség megszakítást” végeznek. Félő, hogy ez a nemzedék, amely felnőtte válik majd, az öregjeit is „tehernek” fogja „látni”, hiszen sokat beszélnek ma már az eutanáziáról ..., mert akkor nem kell árvaház, szociális- és öregotthon, nem kell tolókocsi sem... És mi, a civilizált Európa és Amerika itélünk el úgynevezett elmaradott népeket, melyek törzsekben élnek, óvjak gyerekeket, tisztelek az öregeket, szegényeiket és szent dolog a család... És, ha egy nemzet, ország megöregszik nincs elegendő munkaerő, akkor jöhét a vándormunkás ide, fiataljainkat meg elszippantja a nyugat meg a globalizáció.

Egy skót kálvinista, Adam Smith mondta hogy az Isten nélküli kapitalista rendszer egy szörny. Ezt bizonyítja az úgynevezett fogyasztói társadalom, melynek a hasznos hozó cél kategóriája a 18-35 éves korcsoport. A fiatalabb nemzedék a napról-napra változó divat szerint vásárol, öltözöködik, a profit beállítottságú piac, különböző csatornákon hat a célközösségre, a vásárlóra. A reklámipar a médiákon, reklámtáblákon, kirakatokon keresztül árad az emberekre. A legaggasztóbb, hogy biztatják a különélést, mert akkor nem csak külön autót kell fenntartani, hanem külön házat és háztartást, és ez profit... Nem támogatja a családalapítást, hiszen két ember többet költ külön, mint együtt. Az előadó saját családjában boldog apuka, négy gyereke van, nagyobb lányai egyetem helyett a családalapítást, anyaságot vallalják. Fiát arra tanítja, hogy egy jó munkás, becsületes férfi legyen. Mert a gazdaság nem a zsebben, hanem a családban van!

Nyugaton egy többgyeres anyát lenéznek, alsóbbrendűnek tekintik... Nálunk sem idegen ez a dolog, ha arra gondolunk, hogyan viszonyulnak a munkaadók az anyákhoz. Azonban az értékrenddel sem állunk helyesen, hiszen több figyelmet fordítunk egy használt autó megszerzésére, mint egy élettárs megismerésére...

Mi a teendő? Merjünk bízni Isten gondviselésében, aki Szent Fiát is családba helyezte! Dél Írország a „bölcsoben” nyerte meg a háborút. Nálunk is ez a megoldás a globalizációs világrenddel szemben.

Fontos megértenünk, hogy a világ akkor változik meg, ha mi megváltozunk, és így próbálunk hatni a világra!

Sz. R.
◆◆◆◆

2006

Tevékenységi beszámoló

Szerveztünk és támogattunk: Szentkirály-i kirándulás sérült személyeknek, Havi két találkozó (vállásos program és kézimunka) a Keresztelő Szt. János Plébánián (Marosvásárhely központjában), Eszközök beszerzése sérült személyeknek, Fraternitás továbbképzőtábor, Hallássérültek foglalkoztatása, Korházi betegek foglalkoztatása, Családok támogatása (élelem, ruha), Mikulási ünnepség, Szilveszter.

Közös szervezések más civil szervezetekkel: Figyelemfelkelő Napok- a sérült ember problematikájával kapcsolatos akció, „Építsünk hidakat” tanfolyam sérült személyek életmódjáról.

Részvettünk: Nagybőjű misszión a marosvásárhelyi Keresztelő Szt. János templomban, 2%-os kampanyon és a Civil Szervezetek vásárán, Bedolgozók képzése (Pénzszerzési módszerek előadása, Workshop: EU alapok struktúrája, Műhely „Éves beszámoló, mint a szervezetek kommunikációs eszköze”), Svájc-i Fraternitás találkozón, ÉRDA mozgássérültek találkozóján, Szemináriumok a szervezetek partnerségi fontosságáról, GYEK felkészítő tanfolyam, Projekt-menedzsment intenzív tanfolyam, Udvarfalvi találkozó sérült személyeknek, Hifa-Ausztria Jubileum – Bécs, Gyergyó-i Informatika tanfolyam sérült személyeknek.

face avort....

Este posibil ca în viitor această generație să decidă că nu are nevoie de bătrâni, ba chiar este o povară să-și protejeze bătrâni... Se vorbește deja prea mult despre ideea eutanasierii în anumite cazuri, și atunci nu vom avea nevoie de azile și cărucioare. Poate fi un viitor sumbru...

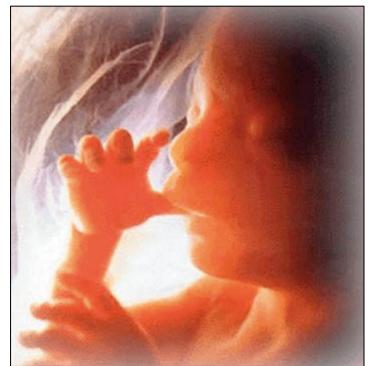
Cu prejudecările noastre condamnăm popoarele mai puțin „civilizate” dar ei ocrotesc copiii și săracii, își respectă bătrâni și familia. Dacă o națiune îmbătrânește nu mai are forță de muncă, tinerii noștri sunt atrași de mirajul statelor din Occident, la noi apar muncitori străini și ne globalizăm...

Calvinistul scoțian Adam Smith zicea: „...capitalismul fără Dumnezeu este un monstru...”. Dovada fiind aşa numita societate de consum care se bazează pe categoria de vîrstă 18-35 ani. Generația menționată consumă după tendința modei. Societatea de consum bazată pe profit își găsește ușor ţintele prin toate modurile posibile (vezi industria publicitară). Si din păcate descurajează familia, deoarece este mai profitabil ca membrii familiei să locuiască separat, cu casă și mașină proprie, consumând separat, urmând să genereze profit.

Invitatul a povestit că este un tătic fericit, are patru copii, fetele nu se gândesc la o carieră, se pregătesc să devină soții și mame. Băiatul este educat pentru a deveni un om sărguincios și un soț iubitor. Adevarata bogăție este familia nu ceea ce ai în conturi bancare. În Occident se întâmplă des ca o mamă cu mai mulți copii să fie privită cu dispreț... Dar să nu ne mirăm, avem și noi asemenea atitudini. Si la noi angajatorul pune întrebări despre statutul viitorului angajat dacă are copii, sau dacă are de gând să nască în perioada ce urmează angajări...

Dar nu stăm bine nici cu valorile noastre morale, acordăm mai multă atenție achiziționării unui autoturism second-hand decât ar trebui și ignorăm să ne cunoaștem viitorul soț sau soție. Ce este de făcut? Sudul Irlandei a câștigat prin leagănele de copii. Avem posibilitatea de a folosi aceeași armă împotriva globalizării. Este esențial să înțelegem, că lumea nu se va schimba doar dacă ne schimbăm pe noi însine prin care să avem efect pozitiv pe lumea încunjurătoare.

Sz. R.

Raport de activitate

Am organizat și sprijinuit: Excuse la Sâncraiu de Mureș pentru persoane cu dizabilități, 2 întâlniri lunare (religioase, lucruri manuale, rezolvarea problemelor administrative) Parohia Romano-catolică din centrul Tg-Mureșului, Procurarea și distribuirea diferitelor obiecte, Tabără de perfecționare Fraternitas, Programme ocupaționale a persoanelor cu dizabilități auditive, Programme ocupaționale pentru persoane spitalizate, Sprijinirea familiilor (alimente, haine), Sărbătoare de Sf. Nicolae, Revelion.

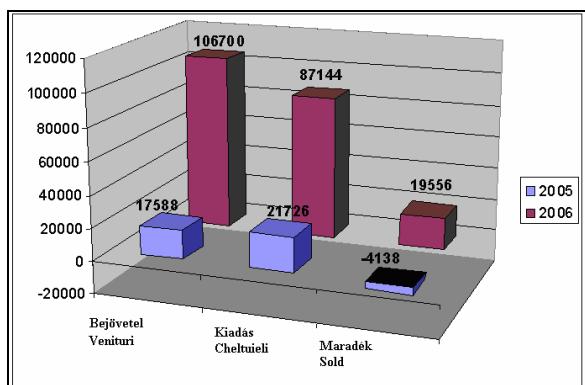
Organizări în colaborare cu alte ONG-uri: Zilele Impact – sensibilizarea opiniei publice privind problematica persoanelor cu dizabilități, Curs despre viața persoanelor cu dizabilități „Să construim poduri”.

Am participat: Întrunire de pregătire pentru Sărbătoarea Paștelui la Biserica Romano-Catolică, din Centrul Tg-Mureșului, Târgul ONG și campania pentru 2%, Instruire de personal (Sesiune de formare – „Strângere de fonduri și campanii de informare publică pentru ONG-uri”, Workshop: Fonduri Structurale ale UE, Atelierul „Raportul anual-instrument de comunicare al organizației”), Întâlnire Fraternitas din Elveția, Întâlnirea persoanelor cu dizabilități ERDA, Seminare: „Cresterea conștiințării semnificației și utilității parteneriatelor și pactelor de ocupare la nivel local” și „Necesitatea și utilitatea parteneriatelor de ocupare la nivel local”, Cursul de pregătire AMEC, Curs intensiv de management-proiect, Întâlnire a persoanelor cu dizabilități la Curtea, Jubilare Hifa-Austria – Viena, Curs de informatică pentru persoane cu dizabilități - Gheorgheni.

Pénzügyi beszámoló

Raport financiar

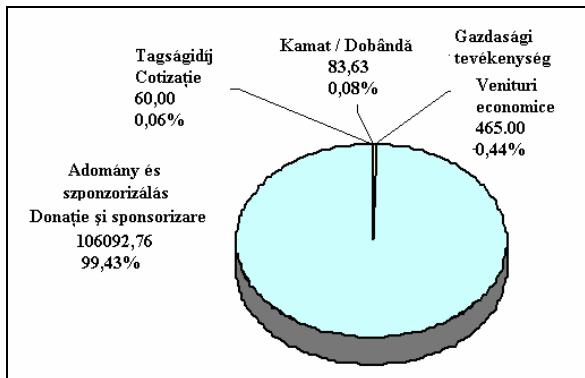
2006

Összehasonlítás Comparatie 2005-2006

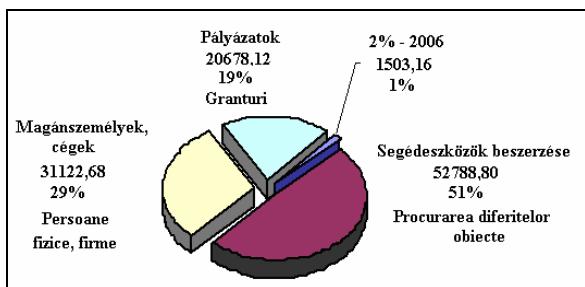
	2005	2006
Bevétel / Venit total	17588	106700
Kiadás / Cheltuieli	21726	87144
Maradék / Sold	-4138	19556

Bejövetel Venituri 2006

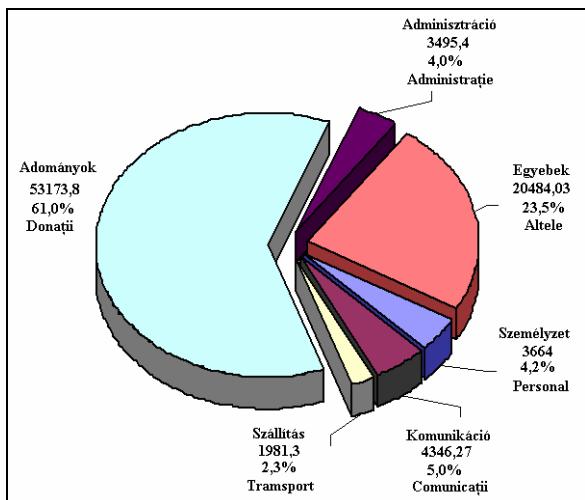
Kamat / Dobândă	83,63
Tagságidj / Cotizație	60,00
Gazdasági tevéknység / Economice	465,00
Adomány és szponzorizálás / Donație și sponsorizare	106092,76
Összesen / Total	106700,00

Adományból és szponzorizálásból bejött összegek részletezése Veniturile din donație și sponsorizare detailat

2%	1503,16
*Segédeszközök beszerzése	
Procurarea diferitelor obiecte	52788,80
Magánszemélyek, cégek / Persoane fizice, firme	26622,68
Pályázatok / Granturi	25178,12
Összesen / Total	106092,76

* Segédeszközök beszerzése: kerekesszékek, scooterek, járókeretek, ruhák
Procurarea diferitelor obiecte: căruioare, scootere, cadre de mers, scutece, haine

Kiadások Cheltuieli 2006

Személyzet / Personal	3664
Kommunikáció / Comunicații	4346,27
Szállítás / Transport	1981,3
Adományok / Donații	53173,8
Adminisztráció / Administrație	3495,4
Egyebek / Altele	20484,03
Összesen / Total	87144

TEREMTÉSRŐL Honnan - hová?

Előbb-utóbb mindeniben felmerül a kérdés, hogy „honnan” jövünk, ha szembe találja magát az élet csodájával.

Isten teremtette kezdetben az egét és a földet, és minden élőlényt, és Ő biztosítja létként, ha ez igaz, számomra több következménnyel jár. Akkor nem a „véletlen és a szükségszerűség terméke vagyok” (H. Monod), hanem a Teremtő alkotott, akinek nyilvánvalóan célja van velem. Életemnek reményisége és céltudatos irányá van.

A mindenjunkat foglalkoztatό kérdésre, amely a világ keletkezését és minden élet létrejöttét kutatja, Isten az Ő Igéjében világos és egyértelmű választ adott. A minket különösen foglalkoztatό állatvilágról és az ember teremtéséről, a Biblia a teremtés történetéről számol be: a teremtés 5-ik napja (1 Móz. 1,20-23), a teremtés 6-ik napja (1 Móz. 1,24-28)

Ez utóbbi rész nagyon jól mutatja: Isten teremtett minket, sőt lényéhez-képmásához hasonlítunk. Az Ő műve vagyunk, lényünket Ő akarta. A kész és befejezett teremtés fölött Isten kimondta a végső ítéletét: „igen jó!”

A mai világ azonban nem nagyon jó, mert van szenvédés és könny, nyomorúság és kegyetlenség, betegség és halál. Hogyan jöttek a világba e negatív jelenségek? Bár Isten figyelmezette az embert, hogy az engedetlenség milyen következményekkel fog járni (1 Móz. 2,17), az ember visszaélt az ajándékba kapott szabadsággal, és térben és időben bekövetkezett a döntő esemény, a bűneset. Attól kezdve érvénybe lépett a bűn törvénye „-A bűn zsoldja a halál” (Róma 6,23), és az ember a halál uszályába került. Ha ott maradunk a halálba vivő menetben, a földi élet után öröök kárhozatra kerülünk. Ezt azonban Isten nem akarja, hanem megteremtette a kivezető utat, amely az öröök életre, Istenhez vezet.

Isten jó hírrrel szolgál az embernek: -Tervem van veled! Szeretlek! Ne kerülj el többé! Felkínálom neked, azt a lehetőséget, hogy személyesen megismérj, és öröök életet akarok neked adni.

Ez nem csak üres ígéret. Istennek fel kellett áldoznia a Fiát, hogy ezt a lehetőséget fel tudja kínálni. Ki kellett szolgáltatnia közönséges minden napí embereknek, akik gonoszul bántak vele, és érve keresztfára szegézték. Jézus Krisztus kész volt meghozni ezt a nagy áldozatot, mert tudta, hogy meg tud menteni az öröök kárhozattól, és erre egyedül Ő képes.

Krisztus feltámadt!

CREAREA LUMII *De unde – până unde?*

Fiecare om își pune întrebarea „de unde” venim, dacă se întâlnește cu minunile lumii.

Dumnezeu a creat la început cerul și pământul și toate viețuitoarele, și El le asigura traiul. Dacă acest lucru e adevărat atunci, pentru mine aceasta are mai multe consecințe.

Atunci nu sunt „produsul întâmplării și a necesității” (H. Monod), ci sunt format de Creator, care are scopuri cu mine. Viața mea are speranțe și drumuri bine definite. La întrebarea care ne preocupă pe toți, despre crearea lumii și apariția vieții, Dumnezeu în învățăturile Sale a dat răspuns univoc și clar, despre crearea omului și a animalelor, ceea ce pe noi ne preocupă în mod deosebit, ne dă răspunsul, Biblia ne dă socoteală despre facerea lumii: ziua a 5-a facerii lumii (Genesa 1,20–23); ziua a 6-a facerii lumii (Genesa 1,24–28).

Această ultimă parte arată foarte bine: Dumnezeu ne-a creat pe noi, și ne-a făcut după modelul și chipul Său. Suntem creația Lui, El a vrut existența noastră.

Peste creația încheiată El pronunță ultima sentință „e bine”! Lumea de azi nu mai e foarte bună pentru că există suferință și lacrimi, mizerie și cruzime, boală și moarte.

Cum au apărut aceste lucruri negative? Cu toate că Dumnezeu a avertizat omul ce urmări va avea neascultarea Lui (Genesa 2,17), omul profită de libertatea primită în dar, și în timp și spațiu s-a produs neașteptatul, păcatul. De atunci a intrat în vigoare legea păcatului: - „plata păcatului este moartea” (Romani 6,23) și omul a ajuns în ghearele morții. Dacă rămâнем în coloana care se deplasează spre moarte, după moarte ajungem la condamnarea veșnică.

Dumnezeu nu vrea acest lucru, ci a creat drumul de ieșire, care ne conduce spre viață veșnică, spre El. Dumnezeu are vești bune pentru oameni. – „Am planuri pentru tine! Te iubesc! Să nu mă ocolești niciodată! Îți ofer posibilitatea de a mă cunoaște personal și vreau să-ți dau viață veșnică.”

Aceasta nu este numai o promisiune goală.

Dumnezeu a trebuit să-și sacrifice Fiul să-ți poată da această posibilitate. A trebuit să-L sacrifice oamenilor obișnuiați, care s-au purtat ticălos cu El și L-au răstignit de viu pe cruce.

Isus Cristos a fost gata să facă acest mare sacrificiu, fiindcă a știut că în acest fel poate să ne salveze de condamnarea veșnică și numai El este capabil de acest lucru.

Cristos a înviat!

TERVEK

HIFA-PARK Fizikai sérültek otthonának létrehozása, Speciális mikrobusz beszerzése, Olyan családok felkeresése, akik felvállalják nehéz anyagi helyzetben, családokban és családokon kívül élő gyerekek és fiatalok képzése és támogatása, Családok támogatása, Gyerek ill. családtábor, Hifa-Ro Info működtetése, Tanfolyamok sérült személyeknek, „Építünk hidakat”: Tanfolyam sérültek életéről és Opcionális órák tanintézetekben, sérültek bevonásával, Éves Fraternitás továbbképző tábor, Fraternitás koordinátorok képzése, Kirándulások, lelkipapok, havi két találkozó a Fraternitásban, Szilveszter és más összejövetelek szervezése sérült és beteg személyek ill. fiatalok számára, Kelj fel és jár!- Alapápolás és tanácsadás sérült és krónikusan beteg személyek és családjaik számára: Intervenciós csapat kialakítása sérült személyek alkalmazásával, Korházi betegek foglalkoztatása, Korházi betegek lelkivezetése, Hifa-ÖNÉ gyakorlati ismeretek az önálló életről sérülteknek, Impact napok!-Más civil szervezetekkel együtt szervezett program: civil emberek érzékenyé tétele, ami a sérültek gondjait illeti, Reprezentációs üzlet: Civil Szervezetek tagjainak kézimunkái, Könyvkiadás, Felkészítő programok önkéntesek részére, Pénzbeszerzési kampány ♦♦♦♦♦

Barátunk a marosvásárhelyi Rádió! A kedvező hallgatók rendszeresen minden hónap utolsó szerdáján, a László Edit **Összhang** című műsorában 17 és 18 óra között hallhatnak sérült személyek eléről, problémáiról.

♦♦♦♦♦

S.O.S. S.O.S. S.O.S.
KÉRJÜK, TÁMOGASSA sérült személyek központjának létesítését!!!

♦♦♦♦♦

VÁSÁROLJON! Sérült és beteg személyek által készített üdvözlölapokat!

♦♦♦♦♦

AMENNIBEN TAGJA SZERETNE LENNI EGYESÜLETÜNKNEK, TÁMOGATNI SZERETNÉ TERVEINKET, VAGY ÚJSÁGUNKBAN SZERETNE ÍRNI, JELENTKEZZEN!

♦♦♦♦♦

Hibaigazítás:

Elnézés kérünk a 2006-os évben megjelent 16 szám 12-ik oldalon megjelent téves információért, ugyanis 2006 október 23-28 között, Gyergyóban szervezett informatika kurzust nem a Hargita megyei Mozgássérültek Egyesülete szervezte, hanem a Csikszeredai Caritas.

Elnézést kérünk továbbá az utolsó szám nyomdahízáért!

PROIECTE

Înființare Parcul HIFA - Centrul de îngrijire și asistență pentru persoane cu dizabilități fizice; Procurarea unui autoturism special adaptat pentru persoane cu dizabilități; Căutarea familiilor dormice, care să sprpine instruirea copiilor și tinerilor orfani sau proveniți din medii defavorizate; Sprajinirea familiilor în dificultate; Fabere pentru copii și familiile lor; Ziarul HIFA-RO INFO; Cursuri pentru persoane cu dizabilități; Programul „Să construim poduri”: Cursuri gratuite pentru înșușirea cunoștințelor generale despre viața persoanelor cu dizabilități și mediul lor, Ore optionale la instituții școlare cu implicarea persoanelor cu dizabilități; Tabăra de perfecționare anuală Fraternitas; Seminar pentru coordonatori Fraternitas; Excursii, zile de meditații, întâlniri Fraternitas; Revelion și diverse reunii; RIDICĂ-TE ȘI MERGI!-Îngrijirea și consilierea primară a persoanelor cu dizabilități sau boli cronice și familiile lor; Grup de intervenție cu angajarea persoanelor cu dizabilități, Program ocupațional la spital, Acompaniere morală pentru persoane spitalizate, Seminar despre cunoștințe practice vieții persoanelor cu dizabilități, Zilele Impact!-Campanie pentru sensibilizarea opiniei publice privind problematica persoanelor cu dizabilități – program comun cu alte ONG-uri; Shop reprezentativ: cu lucrurile manuale a beneficiarilor de la diferite ONG-uri; Editare de cărți, reclame; Programe de perfecționare a voluntarilor; Campanie de atragere de fonduri ♦♦♦♦♦

Prietenul nostru este Radio Mureș! Ascultătorii au ocazia, ca în ultima zi de miercuri a fiecărei luni între orele 17-18, să asculte în limba maghiară emisunea Armonie, a lui László Edit, aspecte din viața și problemele persoanelor cu handicap ♦♦♦♦♦

S.O.S. S.O.S. S.O.S.

VĂ RUGĂM SĂ SPRIJINIȚI! Construirea unui centru pentru persoane cu deficiențe fizice!!! ♦♦♦♦♦

CUMPĂRAȚI! Felicitări confectionate de persoane cu deficiență fizică și bolnavi!

♦♦♦♦♦

DACĂ DORIȚI SĂ FIȚI MEMBRU AL ASOCIAȚIEI NOASTRE, SĂ NE AJUTAȚI ÎN REALIZĂRILE PROIECTELOR SAU SĂ PUBLICAȚI ÎN ZIARUL NOSTRU, CONTACTAȚI-NĂ!

♦♦♦♦♦

Corectare:

Ne cerem scuze pentru dezinformarea din numărul 16/2006 a ziarului nostru, pagina 12, deoarece cursul de informatică desfășurat în Gheorgheni, la data de 23-28 octombrie 2006 nu a fost organizat de Asociația Hanadicapătilor Locomotori județul Harghita, ci de Caritas din Miercurea-Ciuc!

Ne cerem scuze și de greșelile de tipar, din ultimul număr al ziarului!

TÁMOGATJÁK TEVÉKENYSÉGÜNKET 2006-BAN**CEI CARE NE SPRIJINĂ ÎN 2006**

HIFA-AUSTRIA, MARKÓ BÉLA RMDSZ elnök / președinte UDMR, FUNDAȚIA COMMUNITAS ALAPÍTVÁNY, FUNDAȚIA ILLÝES KÖZALAPÍTVÁNY, SZMM/MOBILITAS, BIG IMPREST SRL, ZIMEX SRL (Maroszentgyörgy / Sâng de Mureș), MASTER DRUCK, ALY MONY COM SRL (Bolintineni / Bălăntfala), SC ALLCOLORS SRL (Nyárádtó / Ungheni Mureș), SÁNTHA TIBOR ügyvéd / avocat, SIKÓ ÉVA, ROMHOLMA SRL, Marosvásárhely-i KERESZTELŐ SZT. JÁNOS TEMPLOM / BISERICA ROMANO-CATOLIC DIN CENTRU Tg-Mureș, CSATÓ BÉLA kat. Főesperes / protopop romano-catolic, FOMCO SRL (Maroszentgyörgy / Sâng de Mureș), SOLVOPLANT, PRIMÁRIA Tg-Mureș/Marosvásárhely, GEROBOP, FUNDAȚIA ALPHA TRANSILVANA ALAPÍTVÁNY, MOLDOVÁN CSABA, ERDŐS ELLA, ADIMAG SRL, DÓCZI JÁNOS, TÖRÖK MÁRTA, Marosvásárhelyi RÁDIÓ // RADIO Tg-Mureș, POKORNÝ LÁSZLÓ, TIMCO SRL, MARKÓ ENIKŐ, MAROSMEGYEI TANÁCS / CONSILIUL JUDEȚEAN MUREŞ, MOBINTERN, SMILEY SRL, FRATERNITAS CH, FAZAKAS RÓBERT

Segíts, hogy segíthessünk! Ajută, ca să putem ajuta!

KÖSZÖNÜK! / MULȚUMIM!

2%

Köszönjük, hogy adójá
2%-val támogatja
munkánkat.

Vă mulțumim că ne
sprijiniți cu 2% din
impozit.

A s o c i a ț i a H i f a - R o m â n i a
1 3 2 2 6 5 8 2
R O 3 0 R N C B 0 1 8 8 0 3 4 9 7 9 8 1 0 0 1

HIFA-RO INFO

*A Hifa-România Segítség
Mindenkinek Egyesület negyedévi ingyenes hírlapja /
Ziarul trimestrial gratuit al Asociației Hifa-România
Ajutor pentru Toți*

*Főszerk. / Redactor șef: Simon Judit-Gy,
Főszerkesztő helyettes / Vice-redactor șef: Kalló
Márton Szerkesztő/Redacteur: az egyesületi tagok és
önkéntesek / membri Asociației și voluntarii*

*Címünk / Adresa noastră:
Hifa-România, 540554 Tg-Mureș
Pandurilor 18/1*

Tel: 0265-247679, 0744-529742

E-mail: hifa_ro@yahoo.com

Website: www.hifa.home.ro

Bankszámlaszám / Cont bancar:

BCR Tg-Mureș str. Gh. Doja 1-3,

Hifa-România Ajutor pentru Toți,

RO30RNCB0188034979810001/RON

RO03RNCB0188034979810002/EUR

RO46RNCB0188034979810004/USD

*Kérjük, adományozza adójá 2%-át! / Vă rugăm,
donați 2% din impozitul dumneavoastră!*

Cod fiscal: 13226582

Nyomatatja / Tipărește: Master Druck

Tel: 0265-262359